

2018

- JAARVERSLAG
- JAARREKENING

DE BOLDER
LEER-WERKBEDRIJF

Jaarstukken

2018

**Leer-werkbedrijf
de bolder**

Reijer Keijserstraat 8

1791 AX Den Burg

INHOUDSOPGAVE

	Blz.
Jaarverslag	
Programmaverantwoording	4
Paragrafen	11
Jaarrekening	
Balans	16
Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	17
Grondslagen van de financiële verslaglegging	18
Toelichting op de balans	19
Niet in de balans opgenomen verplichtingen	24
Begrotingsrechtmatigheid	24
Wet normering topinkomens	24
Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	25
Overzicht incidentele baten en lasten	30
Overzicht structurele mutaties in het eigen vermogen	30
Overzicht taakvelden	31
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	32
Bijlagen	36
Ontwikkeling en samenstelling baten en lasten	37
Drie jaren in kengetallen	38
Organisatieschema	39
Organisatie en commissies	40
Lijst van begrippen en afkortingen	41

JAARVERSLAG

JAARVERSLAG

Programmaverantwoording WSW-uitvoering op Texel

Onze missie:

Leer- Werkbedrijf De Bolder levert een passende, waardevolle en duurzame bijdrage aan trajecten van burgers van Texel, die het niet lukt om op eigen kracht invulling te geven aan de wens tot (een vorm van) arbeidsmatige deelname aan de samenleving.

In onze visie, zoals verwoord in ons Jaarplan, staat onder andere:

Centraal staat (het recht op) participatie en de daaruit voortvloeiende leer- / werktrajecten van medewerkers. Werken bij of via De Bolder is daarbij zowel doel als middel. Ieder mens is uniek, daarom leveren we altijd maatwerk. We werken nauw samen met ketenpartners in de samenleving. De Bolder biedt (voor kortere of langere tijd) werkervaringstrajecten, beschut werken, re-integratietrajecten, begeleid werken en detacheringen bij externe werkgevers. De hierbij gegenereerde inkomsten komen ten goede aan de duurzame en financieel-economisch verantwoorde instandhouding van het productiebedrijf.

We benoemen daarbij onder andere deze succesbepalende factoren:

- **Wij slagen erin het (directe en indirecte) belang van onze medewerkers altijd voorop te stellen en daarbij de balans te bewaken tussen onze sociale doelstellingen en onze productiedoelstellingen.**
- **Wij slagen erin om met ons relatief kleine team vanuit nauwe verbondenheid samen te werken.**
- **Wij slagen erin de waarden en de reputatie van De Bolder uit te dragen bij onze partners en klanten in de samenleving. Onze waarden zijn betrouwbaarheid, transparantie en hoge kwaliteit voor een eerlijke prijs.**
- **Wij beseffen dat onze opdracht ook is De Bolder in stand te houden voor de Texelaar met afstand tot de arbeidsmarkt in de toekomst.**

Kerndilemma

Wij werken vanuit het besef dat de nieuwe 'mix' van categorieën van medewerkers binnen eenzelfde werk-omgeving een steeds grotere uitdaging betekent. We moeten er continue voor blijven zorgen dat er voldoende gevarieerd werk door De Bolder aangeboden kan worden; voldoende gevarieerd in de zin van commercieel interessant (ter ondersteuning van de economisch gezonde bedrijfsvoering) en sociaal interessant (in de zin van laagdrempelig toegankelijk voor medewerkers met significante arbeidsbeperkingen dan wel in de zin van geschikt voor medewerkers om zich verder te kunnen ontwikkelen). Tussen beide doelstellingen zit een zekere spanning waarover tijdens besluitvormingsprocessen steeds weer de juiste afwegingen moeten worden gemaakt. Deze intrinsieke spanning wordt meer en meer voelbaar in de dagelijkse praktijk. Steeds vaker is er sprake van met elkaar conflicterende belangen. Enerzijds is daar de doelstelling om betaald werk te bieden aan medewerkers met een aantoonbare beperking en daardoor beperkte inzetbaarheid. Hiervoor is een economisch duurzaam gezonde maar vooral beschermde werkomgeving nodig met toegankelijk werk. En anderzijds is daar het streven om de medewerkers, indien mogelijk en zo snel hun ontwikkeling het toelaat, naar extern werk te begeleiden bij reguliere werkgevers. Het is juist deze laatste groep die ook binnen De Bolder de hoogste loonwaarde creëert.

Kerncompetentie

Al met al betekent het continue verenigen van deze met elkaar tegenstrijdige belangen een bijzonder complexe opgave in de dagelijkse werkelijkheid van De Bolder. Wat uiteindelijk de doorslag geeft is het belang van de medewerker zelf, dat altijd centraal staat bij belangrijke besluiten. Zeker voor de ambtelijke staf is de impact van alle veranderingen groot, zij moeten leren omgaan met de dilemma's die gepaard gaan met de 'dubbele' opdracht van De Bolder. Dit doet een beroep op een nieuw type competentie, een combinatie van *verandervaardigheid* en *veranderbestendigheid*. Het gaat hierbij om het tegelijkertijd kunnen mee bewegen met vernieuwingen en veranderingen *zonder* dat deze veranderingen de onderliggende werkstructuur van het lopende productiebedrijf teveel aantasten / ontregelen.

Leer-Werkbedrijf De Bolder heeft zich in 2018 gericht op verschillende groepen Texelaars met een afstand tot de arbeidsmarkt:

1. Vanuit de WSW

Zolang de WSW als voorziening blijft bestaan zijn er medewerkers met een WSW-dienstverband. Jaarlijks vermindert het aantal werknemers met een WSW-dienstverband met ongeveer 3 tot 5 personen, doordat medewerkers die uit dienst gaan niet meer worden vervangen door nieuwe instroom. De toegang tot de WSW is immers gesloten sinds 2015. Na het maximum aantal van 156 werknemers in 2010 is dit aantal eind 2018 reeds gedaald naar 119 medewerkers. De uitstroom in 2018 bedroeg 4,0%, dus iets lager dan de landelijk verwachte uitstroom van 5%. De gemiddelde leeftijd bij De Bolder is 49 jaar, dus in de volgende 15 jaar bij ongewijzigd landelijk beleid zullen nog eens ca. 60 (!) personen met pensioen gaan. Daarnaast is er ook nog enige uitstroom wegens ziekte, verhuizing enz. Ervan uit gaande dat de jongste medewerker bij De Bolder 24 jaar jong is, dan zou zij dus over 43 jaar als laatste De Bolder kunnen verlaten.

Het bestaande personeelsbeleid met betrekking tot ontwikkeling en externe plaatsing voor de WSW-doelgroep blijft gehandhaafd ten opzichte van voorgaande jaren. Deze medewerkers blijven op een arbeidsplaats in het productiebedrijf, tenzij zij extern zouden kunnen en willen werken. Veelal zal er dan gekozen worden voor detachering (onder marktconforme voorwaarden) omdat de loonschalen van de meeste in aanmerking komende werksoorten lager zijn dan die binnen de cao van de WSW en een overstap voor een medewerker derhalve vaak niet 'loont'.

2. Vanuit de Participatiewet

Leer-Werkbedrijf De Bolder is de uitvoerder van de Participatiewet voor de gemeente Texel. De uitvoering hiervan wordt als volgt vormgegeven:

- *Arbeidsfit maken*
Middels werkervaring, assessment, loonwaardebepaling en trajectafspraken zal in een periode van 3 tot 6 maanden duidelijk moeten worden welk instrument uit de Participatiewet het meest passend is om in te zetten voor een vervolgtraject.
- *Een gemeentelijke doorstroombaan*
Binnen de gemeente Texel is het mogelijk om werkzoekenden, bij wie de aspecten werkhouding en werkervaring aandacht verdienen, een tijdelijke baan van maximaal 23 maanden aan te bieden bij De Bolder of een van de eigen gemeentelijke diensten, om zich dusdanig te ontwikkelen dat een baan kan worden aangeboden bij een reguliere werkgever. Indienstreding bij De Bolder is mogelijk via een aangepast CAR-UWO contract (op het niveau van het wettelijk minimumloon).
- *Een doorstroom- en matchingstraject*
Tenzij iemand van het UWV een indicatie voor beschut werken heeft gekregen, zal de betreffende medewerker na maximaal 23 maanden (of zoveel eerder als mogelijk is) de gemeentelijke baan bij De Bolder weer moeten verlaten om ruimte te maken voor een collega die eenzelfde soort ontwikkelprogramma moet krijgen. Het nadrukkelijke streven is om deze tijdelijke baan te laten opvolgen door een baan in het reguliere bedrijfsleven, met of zonder loonkostensubsidie. Naast dat de betreffende werkzoekende zelf actief zoekt naar werk, zal het de taak zijn van De Bolder om een goede match te vinden tussen werkzoekenden en beschikbare banen, met als resultaat tevreden werknemers en werkgevers op Texel. De trajectcoach extern speelt hierin een cruciale rol.
- *Jobcoaching ten behoeve van het optimaliseren van de arbeid*
Door te blijven zoeken naar passende taken binnen werkplekken en door het verder ontwikkelen van de werknemer om zijn/haar taken optimaal uit te kunnen voeren, zal de houdbaarheid van de dienstverbanden worden vergroot. Natuurlijk is het niet te verwachten dat er altijd dienstverbanden worden gerealiseerd voor onbepaalde duur, maar hier wordt wel naar gestreefd. In 2018 is de trajectcoach hier al intensief op ingezet en heeft dit geleid tot een veel beter overzicht van en inzicht in het werkgeverslandschap en de (on-)mogelijkheden daarin.
- *Bieden van beschut werk*
De Bolder biedt in het productiebedrijf beschut werk aan de oude WSW-doelgroep en aan de nieuwe doelgroep beschut werken uit de Participatiewet. Gecombineerd met de doelstellingen, zoals hierboven genoemd bij de punten over instroom, ontwikkeling en doorstroom, is het mogelijk een renderende gemeentelijke sociale onderneming in stand te houden. Hier kunnen werkzaamheden worden gedaan die een gemeentelijke taak zijn, maar ook werkzaamheden waar de gemeenschap en plaatselijke economie mee zijn gebaat. Aanvullend zullen er, zeker voor de (nieuwe) doelgroep beschut werken, ook werkzaamheden aangeboden moeten worden die passend zijn juist voor personen met een lage loonwaarde en beperkte inzetbaarheid.

3. Vanuit de reclassering (taakgestraften)

De Bolder is bij de reclassering aangemeld als project voor de uitvoering van taakstraffen. Texelaars die een taakstraf opgelegd hebben gekregen tussen de 40 en 240 uur komen werken bij De Bolder zonder dat daar een inkomen tegenover staat. Vaak zien we dat deze Texelaars uit een zwak sociaal systeem komen wat een sterke relatie heeft met het in het vizier komen bij politie en justitie. Deze Texelaars komen verplicht een periode in beeld van De Bolder en worden tegelijkertijd altijd door De Bolder aangemeld bij het STT. Dit doet een onderzoek naar de behoefte aan zorg en structuur en kan daar eventueel voorzieningen voor beschikbaar stellen. Deze aanpak draagt bij aan de recidivevermindering.

4. Vanuit het UWV (WIA / Wajong / Ziektewet)

In 2018 heeft De Bolder de percelen 'Arbeidsfit maken' en 'Naar Werk' aanbesteed bij het UWV. Daarmee is De Bolder voor het UWV de enige re-integratiepartner op Texel die ingezet kan worden om Texelaars met een WIA of Wajong uitkering of Texelaars die tijdens hun uitkeringsperiode bij het UWV in de Ziektewet zijn gekomen te ondersteunen. Interessant is dat er vanuit het UWV ook een financiële vergoeding per traject tegenover staat die toegevoegd kan worden aan de inkomsten van De Bolder.

5. Nieuwe Nederlanders

De gemeente Texel krijgt vanuit het Rijk jaarlijks een contingent 'Nieuwe Nederlanders' toegewezen, voormalig asielzoekers die een verblijfsvergunning hebben gekregen en starten met hun inburgering. Dit is een qua nationale achtergrond pluriforme groep personen die als overeenkomst met elkaar hebben dat ze de taal moeten leren en bezig zijn met een inburgeringscursus. Er ligt veel verantwoordelijkheid bij de persoon in kwestie zelf. Veel Nieuwe Nederlanders ontvangen een bijstandsuitkering van de Gemeente. De Bolder biedt door middel van zijn productiewerk de mogelijkheid om snel aan de slag te gaan in een Nederlandse arbeidscontext. Ook is toeleiding naar externe werkplekken via ons bestaande netwerk een optie en bieden we vormen van taalondersteuning.

De begroting voor 2018 en de verantwoording over 2018

Financieel

De jaarrekening van Leer-Werkbedrijf De Bolder sluit met een positief resultaat van € 140.000. Het bedrijfsresultaat zonder onttrekkingen uit en toevoegingen aan reserves is € 175.000 positief. De WSW-bijdrage is ten opzichte van 2017 vrijwel gelijk gebleven op € 25.250 per SE, nadat dit vorig boekjaar nog met € 220 per SE was verlaagd. Het positieve resultaat wordt veroorzaakt doordat er een vordering op het UWV van € 141.000 is ingeboekt voor in de jaren 2015 t/m 2018 betaalde transitievergoedingen.

De netto bedrijfsopbrengst uit eigen productie in 2018 – na aftrek van productiegerelateerde lasten – van € 1.273.000 is € 49.000 lager dan vorig jaar, maar blijft iets om bijzonder trots op te zijn.

Wij zullen voorstellen indienen om een gepaste bestemming te geven aan het positieve resultaat van € 140.000.

Investeringsplan

Voor het totale door de raad goedgekeurde investeringsplan voor 2018 van € 100.000 zijn nog geen concrete voorstellen gedaan, zodat het bedrag nog volledig openstaat voor voorstellen in 2019. Wel zijn er diverse investeringen in voorbereiding genomen waarvan de implementatie in 2019 wordt verwacht. Het investeringsplan 2017 is eind 2018 volledig afgerond.

Er is geïnvesteerd in de productieomgeving om het machinepark van Werkbedrijf De Bolder toekomstbestendig te houden, zoals de aanschaf van een nieuwe lijnwals (€ 20.000), een wasdroger (€ 17.000) en een doekenvouwer (€ 28.000).

Het volledige overzicht van de investeringen staat op pagina 19.

Huisvesting

De huisvestingssituatie van De Bolder is in 2018 ongewijzigd gebleven, de verhuur van een klein deel van de beschikbare kantoorruimte in het 'NUON' gebouw aan Texelhopper is beëindigd per 1 maart 2018.

Ambtelijke bezetting

De ambtelijke bezetting bestond eind 2018 uit 14 medewerkers, totaal 12 FTE. Het verschil ten opzichte van 2017 betreft vooral de vervanging van één administratief medewerker door 2 administratief medewerkers in deeltijd.

Het ziekteverzuim was in 2018 totaal 6,8%. Van dit verzuimpercentage is 5,1% langdurig ziekteverzuim (langer dan 6 weken).

De totale personele kosten zijn ten opzichte van 2017 gestegen met 9%, voornamelijk door toename van het gemiddelde aantal FTE's van 12,0 naar 12,4 en toename van de kosten per FTE.

WSW-bezetting

Het jaar startte met 124 medewerkers. Er vertrokken 8 medewerkers: 1 wegens pensionering, 5 wegens ziekte en 2 op eigen verzoek. Gelukkig hoefden wij dit jaar geen afscheid te nemen van medewerkers wegens overlijden. In 2018 werden 2 werknemers na een verhuizing overgenomen van een collega WSW-bedrijf en keerde 1 medewerker terug die eerder was uitgestroomd wegens ziekte.

Bezetting en afbouw van 2017 naar 2018:

Daling werknemers (peildatum 31 december) van 124 naar 119 = -/- 4,0%

Daling FTE (peildatum 31 december) van 95,7 naar 90,8 = -/- 5,1%

Daling FTE geheel jaar van 98,5 naar 92,0 = -/- 6,6%

Het jaar 2018 werd afgesloten met 119 medewerkers = 90,8 FTE

De gemiddelde bezetting in heel 2018 was 92,0 FTE's, wat slechts 0,3 FTE lager was dan werd ingeschat in de begroting.

De daling van het aantal medewerkers in FTE was groter (van 4,5% naar 6,6%) dan in 2017. Het is niet mogelijk om hieruit een trend te signaleren, want incidentele gevallen hebben in dit cijfer een grote invloed.

Participatiewet-bezetting

Bezetting eind 2018:

9 personen beschut (6,1 FTE)

1 persoon met loonkostensubsidie intern (0,8 FTE)

8 personen met loonkostensubsidie extern (5,3 FTE)

2 personen met een individuele voorziening (1,3 FTE)

10 personen op een werkervaringsplaats

In 2018 hebben 30 personen een traject gehad in het kader van een werkervaringsplaats, dat bij 4 personen is opgevolgd door een dienstverband.

UWV trajecten

Halverwege 2018 heeft De Bolder een aanbesteding bij het UWV afgerond, waarna het UWV is gestart met de inkoop van de trajecten "Werkfit maken" en "Naar werk" voor personen met een arbeidsongeschiktheidsachtergrond die onder de verantwoordelijkheid van het UWV vallen. Eind 2018 is voorzichtig gestart met 2 trajecten.

Reclassering

In 2018 hebben 9 personen een taakstraf uitgevoerd in het productiebedrijf van De Bolder.

Verkoop en productie

De opbrengst uit eigen productie is in 2018 iets gedaald ten opzichte van 2017.

Door slimme investeringen in de productieomgeving en door het continu verbeteren/optimaliseren van de bedrijfsprocessen proberen we de daling van de opbrengst te dempen. Dit ondanks minder beschikbare (en minder productieve) uren van medewerkers door afname van de (kwaliteit van de) bezetting.

De opbrengst uit verkoop en productie was € 45.000 lager dan begroot en kwam uit op een totaal van € 1.594.000. Ten opzichte van 2017 is dit een daling van € 37.000 = 2,2%. Na aftrek van alle productie gerelateerde kosten komt de netto opbrengst uit op € 1.273.000. Dit is 3,7% lager dan in 2017 is behaald.

De inzet van uren in 2018, vergeleken met 2017 was:

Industrieel	44.000 uur (37%)	- 2% (gedaald van 39%)
Textiel	35.900 uur (30%)	gelijk aan 2017
Buitendienst	14.700 uur (12%)	gelijk aan 2017
Detacheringen	25.000 uur (21%)	+ 2% (gestegen van 19%)
Totaal	119.600 uur. In 2017 was dit 120.900 uur, een daling in uren van 1,1%.	

De uitgangspunten voor de productie blijven:

- Geschikt en toegankelijk werk voor mensen die mogelijk minder vaardig zijn: het werk is veelal op wettelijk minimumloon (WML)-niveau.

- Het werk heeft een structureel karakter: nagenoeg alle werksoorten bestaan al jaren bij Leer-Werkbedrijf De Bolder.
- Het werk wordt minstens kostenneutraal uitgevoerd: gezien de uuropbrengst van gemiddeld € 13,35 is dit wederom ruimschoots gerealiseerd. Wel is het lager dan de uuropbrengst van € 13,50 uit 2017, maar nog steeds boven de uuropbrengst van € 13,25 uit 2015.
- Het werk wordt risicovrij uitgevoerd: het aantal garantieclaims was ook dit jaar weer nihil.
- Het werk vergt zo min mogelijk ambtelijke begeleiding: de inzet is altijd sober en doelmatig.

De product-marktcombinaties (PMC's) zijn uitgevoerd zoals gecalculeerd:

- Industrieel: continuering productie diverse ondervoersystemen, speelgoed en zomerartikelen.
- Textiel: continuering lopende afspraken, in 2018 is doorgegaan met het verleggen van het accent naar meer Texelse (grote en kleine) klanten.
- Buitendienst: groenonderhoud grotendeels ongewijzigd. De focus ligt op het behoud van het groenonderhoud, het legen van de boven- en ondergrondse vuilcontainers en het maken en onderhouden van de groene verwijfsborden op Texel.
- Detachering: de inzet is gestegen, de inspanningen van de trajectcoaches dragen bij aan de stijging van het aantal extern geplaatste medewerkers.

Personele ontwikkelingen

Gedurende het gehele jaar heeft er scholing van het gehele werknemersbestand plaatsgevonden, deels door en deels ondersteund door Espeq, het opleidingsinstituut voor mbo-vakscholing. Deze scholing heeft zich gericht op algemene werknemersvaardigheden en veilig werken binnen De Bolder. Verder krijgen alle vorkheftruckchauffeurs en alle overige chauffeurs regelmatig bijscholing en is er aandacht voor de jaarlijkse herhalingstrainingen bedrijfshulpverlening. Ook organiseerden we een scholing omgaan met sociale media.

Ook de komende jaren zullen de medewerkers en hun direct leidinggevenden samen trachten op alle werksoorten een verbetering van het functioneren te ontwikkelen. Alle medewerkers worden uitgedaagd (naar draagkracht en vermogen) om in beweging te blijven en zo steeds dichterbij mogelijkheden voor (meer) regulier werk te komen. Dit in nauwe samenwerking met de klantmanagers van het STT. Er wordt meer gedacht en gewerkt in trajecten en arrangementen waarin participatie, zorg en inkomensondersteuning per persoon en per situatie op elkaar worden afgestemd.

Daarnaast blijft De Bolder aansluiting zoeken bij de Texelse werkgevers om samen met hen te kijken hoe vraag en aanbod op de arbeidsmarkt dichterbij elkaar kunnen komen. Werkgevers realiseren zich dat ook zij aanpassingen moeten doen in de manier waarop zij met personele vraagstukken omgaan. Hierbij worden zij heel concreet ondersteund door de trajectcoach extern.

In 2018 is een medewerkersonderzoek uitgevoerd. Vanuit een respons van 83% kwam naar voren dat medewerkers hun werk prettig, belangrijk en passend vinden. Men is over het algemeen tevreden met het werk, de werkplek, de machines / het gereedschap waarmee men werkt en de manier waarop de staf met hen omgaat. Er zijn ook zaken die flink verbeterd kunnen worden: de staat van de keuken in de kantine, de hygiëne op de toiletten en het goed vastleggen van trajectafspraken. Samen met de medewerkers maken we een concreet en toetsbaar verbeterplan gericht op het behoud van het goede en het ontwikkelen van de aandachtspunten.

Samenwerking met de gemeentelijke organisatie

In 2017 en 2018 heeft De Bolder – naast de genoemde intensievere samenwerking met het STT – meer en meer initiatief genomen om nauwere samenwerking met de overige afdelingen van de gemeentelijke organisatie te bewerkstelligen. Bijvoorbeeld met de afdeling HRM zijn er concrete gezamenlijke stappen gezet in het vraagstuk over de invulling van het werkgeverschap voor participanten. Maar ook in kwesties op het gebied van inkoop en financiën weten we elkaar steeds makkelijker te vinden. Op het gebied van ICT is het concrete voornemen – vanuit kosten- en efficiencyoverwegingen – om het ICT-systeem van De Bolder te integreren met die van de gemeente in 2018 gerealiseerd.

Arbeidsomstandigheden

De arbeidsomstandigheden van medewerkers is een van de belangrijkste aandachtspunten binnen de bedrijfsvoering van De Bolder. Juist bij medewerkers die kwetsbaar zijn in hun fysieke en/of psychische belastbaarheid luistert de manier waarop zij worden belast zeer nauw. Ook een consistente en deskundige instructie vanuit de werkleiding is enorm belangrijk. De geldende dagstructuur zorgt voor gegarandeerde 'vertredingstijd' tussen de blokken van seriematig werken door. Ook wisselen werknemers regelmatig van werkplek en van afdeling, het zogeheten rouleren. Bij (dreigende) uitval door overbelasting wordt werkplekondersteuning geboden door onze eigen arbeidsdeskundige. Sowieso heeft de nauwe samenwerking met de

eigen bedrijfsarts en de eigen arbeidsdeskundige de focus op ziekteverzuimpreventie sterk vergroot. Er is zowel praktisch als beleidsmatig aandacht geweest voor gericht ondersteunen van de operationeel leidinggevenden in de begeleiding van de medewerkers op dit vlak.

De intensievere samenwerking tussen De Bolder en het STT heeft ook als positief effect dat wanneer medewerkers door andere niet-werkgerelateerde oorzaken uitvallen, eventuele ondersteuning in de privésfeer (bijvoorbeeld door inzet van begeleiding op het vlak van de WMO of anderszins) snel besproken kan worden. In 2018 heeft dit ook weer in een aantal concrete gevallen uitval van medewerkers door ziekte, als gevolg van psychische overbelasting in de privésfeer, kunnen voorkomen.

Financiële kansen en bedreigingen

- WSW-bijdrage formatie in SE's
kans +/- € 50.000 tot +/- € 50.000
werkelijk € 0
De begroting is in de halfjaarrapportage aangepast en daarmee in overeenstemming gebracht met de toegekende formatie.
- WSW-bijdrage bedrag per SE
kans +/- € 10.000 tot +/- € 50.000
werkelijk € 0
De begroting is in de halfjaarrapportage aangepast en daarmee in overeenstemming gebracht met de toegekende bijdrage.
- Overige bedrijfskosten en salariskosten ambtelijk personeel
kans +/- € 30.000
werkelijke kosten +/- € 2.000
Achteraf blijken de overige bedrijfskosten lager te zijn dan begroot en de ambtelijke salarissen hoger dan begroot. Per saldo vallen deze verschillen tegen elkaar weg.
- Opbrengst verkoop en productie
kans +/- € 50.000 tot +/- € 20.000
werkelijke opbrengst +/- € 46.000
De omzet was begroot op basis van de opbrengsten in 2016. Ondanks allerlei maatregelen is het niet gelukt deze prognose volledig te realiseren.
- Uitvoering Participatiewet
kans +/- € 30.000
werkelijk subsidieresultaat +/- € 76.000
Het aantal werknemers met loonkostensubsidies is lager dan begroot, maar het subsidieresultaat wordt vooral beïnvloed door het hogere aantal personen met een werkervaringsplaats.

Van de in de begroting opgenomen kansen en bedreigingen hebben enkele inderdaad tot hogere lasten en lagere opbrengsten geleid. In de halfjaarrapportage was het merendeel van deze posten echter goed ingeschat. De lagere opbrengsten verkoop en productie worden gecompenseerd door een hoger subsidieresultaat in de WSW en de Participatiewet. Het behaalde eindresultaat van € 140.000 wordt volledig veroorzaakt door het inboeken van een vordering op het UWV voor reeds betaalde transitievergoedingen.

In de meerjarenraming van de Begroting 2018 is een verder dalend resultaat gepresenteerd, waardoor het resultaat van Leer-Werkbedrijf De Bolder vanaf 2018 op of rond het nulpunt zou belanden. In de Begroting 2019 is dezelfde tendens te zien, zij het met enige kanttekeningen. Zowel de afname van bijdragen als de personele krimp zullen gewoon doorgaan, met alle negatieve gevolgen van dien. Door de werkzaamheden voor de Participatiewet wordt dit echter zo goed als mogelijk gecompenseerd. Op basis van de bestemmingsreserve egalisatie rekeningresultaten, die uit de positieve resultaten van eerdere jaren is gevormd, is er voor enige jaren dekking voor toekomstige verliezen. Er is daardoor voldoende tijd ingebouwd om maatregelen te nemen teneinde weer een sluitende begroting te krijgen.

Programmaverantwoording Leer-Werkbedrijf De Bolder x € 1.000

	Realisatie 2018	Realisatie 2017
Totaal baten	4.434	4.363
Totaal lasten	-/- 4.259	-/- 4.405
Onttrekking/toevoeging aan reserves	<u>-/- 35</u>	<u>77</u>
Gerealiseerde resultaat	140	35

Een bijzonder jaar ...

Wat een mooi jaar was dit: 2018, ons 60ste jubileumjaar. Het jaartal 2018 zal voor mij persoonlijk altijd verbonden blijven aan het jubileum van De Bolder. Het was het jaar waarin wij, de medewerkers van De Bolder, ons vol trots presenteerden tijdens de open dag. Bijna 900 Texelaars keken zich de ogen uit: "Wat is het groot!", "Wat hebben jullie het goed voor elkaar hier!", "Ik wist niet dat jullie zo'n veelzijdig bedrijf waren!" en "Wat een enthousiaste medewerkers!".

En dan de presentatie van de teams in de Texelse Courant en Texel Dit Weekend: elke maand vertelde een ander team wat zij doen op De Bolder en hoe het werkt op hun afdeling. En wat het werken op De Bolder voor hen betekent. De mooie en ontroerende foto's waren verhalen op zichzelf.

We trokken ook een nieuw jasje aan: een nieuw meerkleurig logo, een frisse website, een bedrijfsfilm en onze eerste digitale nieuwsbrieven. Daarnaast hebben we onze eerste stappen gezet in de wereld van de sociale media en ook daar nieuwe vrienden gemaakt.

Het debat, georganiseerd op initiatief van De Bolder, over Zorg, Wonen, Werken en Samenleven op Texel heeft veel losgemaakt. Niet eerder werd zo breed en integraal gesproken over de thema's die alle Texelaars bezighouden. Ik zie allerlei prille, nog zeer broze eerste loten ontkiemen vanuit de verbinding die we die avond met elkaar gemaakt hebben. Een eerste aanzet die verplicht tot een vervolg.

We hebben allemaal ons steentje bijgedragen om dit jaar tot een groot succes te maken. We hebben het SAMEN gedaan. Ik hoor van veel Texelaars dat we daarmee De Bolder echt weer goed en nadrukkelijk op de kaart hebben gezet. Dat is belangrijk voor nu, fijn dat meer mensen weten wat we doen en waarom. Het is ook belangrijk voor de toekomst. Mocht het ooit moeilijker worden voor De Bolder dan weet iedereen tegen die tijd nog goed wat wij waard zijn en wat wij betekenen. En daar zullen we dus ook steeds aan moeten blijven werken.

De Bolder heeft zich in 2018 weer laten zien als een modern en vitaal bedrijf en een onmisbare schakel in de samenleving op Texel. Onmisbaar voor de medewerkers van vandaag én voor hen die in de toekomst ook graag een plek op De Bolder willen. Wij staan voor de hoge kwaliteit die wij met onze klanten afspreken, wij leveren goede waar voor hun geld. Wij zijn loyaal aan onze leveranciers. Wij zijn continu bezig om ons te verbeteren en onze toegevoegde waarde te vergroten.

Op naar 2019. Voor De Bolder betekent dit dat we 'gewoon' weer aan de slag gaan met onze jaarlijkse productieverplichtingen. In een veilige en positieve werksfeer waarin de ontwikkeling van medewerkers centraal blijft staan. Waarin we proberen te leren van onze fouten. Waarin we het gesprek met elkaar aangaan als we merken dat het soms even niet zo lekker gaat. Waarin we samen vieren wat goed gaat en waarin we elkaar vasthouden als het tegenzit. Maar bovenal zijn wij er voor elkaar, voor onze collega's, met wie we dagelijks werken. Want dat is dit bedrijf altijd geweest en zal het altijd blijven: een plek waar mensen samen met elkaar mooie dingen maken, in goede en in soms minder goede tijden. En dat geldt allemaal ook 'gewoon' voor het 61ste bestaansjaar van ons prachtige leer-werkbedrijf!

Texel, 15 maart 2019.

Jacco Mokveld,
directeur

PARAGRAFEN

PARAGRAFEN

Paragraaf A: Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Het weerstandsvermogen van Werkbedrijf De Bolder is het vermogen om niet-structurele financiële risico's op te kunnen vangen teneinde de bedrijfsvoering zonder directe externe hulp veilig te stellen. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit (de middelen waarover Werkbedrijf De Bolder beschikt / kan beschikken om niet begrote kosten te dekken) en de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen zijn afgesloten. Het weerstandsvermogen is een indicatie voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van Werkbedrijf De Bolder.

Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit van Werkbedrijf De Bolder bestaat uit de algemene reserve en de stille reserves. Stille reserves zijn de meerwaarden van activa die laag of tegen nul zijn gewaardeerd en verkoopbaar zijn indien men dat zou willen.

De algemene reserve bedraagt eind 2018 € 360.000. De gebouwen zijn in 2014 getaxeerd op een mogelijke verkoopopbrengst van € 4.135.000. Hier tegenover staan een WOZ-waarde begin 2017 van € 3.546.000 en een boekwaarde eind 2018 van € 1.587.000.

Zonder stagnatie van de bedrijfsvoering te veroorzaken zijn er volgens bovenstaande definitie geen stille reserves. Uiteraard kan een stille reserve alleen worden geëffectueerd bij een gerealiseerde verkoop. Dit is afhankelijk van de markt.

Onderdeel van het eigen vermogen van Werkbedrijf De Bolder zijn de verschillende bestemmingsreserves. Deze reserves zijn onderverdeeld in investeringsreserves, kostenreserves en risicoreserves. Het totaal van de risicoreserves bedraagt eind 2018 € 354.000. Net als de algemene reserve zijn deze risicoreserves bestemd voor toekomstige risico's.

Inventarisatie van risico's

Per 1 januari 2015 is de Participatiewet in werking getreden. Deze Participatiewet behelst de hervorming van de WSW, de WWB en de Wajong, gecombineerd met een bezuinigingsopdracht voor de komende jaren.

De instroom in de WSW is per 1 januari 2015 volledig gestopt. Voor iedereen die op 31 december 2014 in dienst was in de WSW blijven de rechten gewaarborgd. Door natuurlijk verloop met een volledige instroomstop is het aantal werknemers in de WSW van 2015 naar 2018 met 27 personen gedaald tot 119 personen.

De gemeente Texel heeft besloten de Participatiewet grotendeels zelf te gaan uitvoeren. Hierin zal voor alles wat met gesubsidieerd werk te maken heeft het Werkbedrijf De Bolder worden ingeschakeld. Na een voorzichtige start in 2016 met 3 werknemers zijn er 7 werknemers in 2017 ingestroomd en 12 werknemers in 2018. De krimp in de WSW is daardoor deels gecompenseerd door groei in de Participatiewet tot 20 personen.

In november 2017 heeft het college van B&W het besluit genomen om het Sociaal Team van de gemeente en het Werkbedrijf De Bolder samen te voegen tot een nieuwe Uitvoeringsorganisatie Sociaal Domein (USD). Na grondige analyse van de gevolgen van dit besluit en de gewenste toekomst voor het Sociaal Domein is in maart 2018 het genomen besluit herzien. De beide onderdelen van de gemeente Texel zullen gescheiden blijven opereren, maar wel met samenwerking op veel vlakken. De dubbelrol van de directeur van De Bolder als manager dienstverlening Sociaal Domein, tijdelijk ingesteld vanuit het wenkend perspectief van de samenvoeging, zal derhalve ook weer worden ontvlochten.

Het leer- en werkbedrijf De Bolder zal daarmee een eigen plek binnen de gemeentelijke organisatie behouden. Hiermee kan binnen De Bolder de focus gericht blijven op zowel het in stand houden van het productiebedrijf als het plaatsen en begeleiden van werknemers bij externe werkgevers.

Het zal voor de SW-bedrijven en ook voor Werkbedrijf De Bolder een uitdaging worden om de WSW met de krimpende beschikbare middelen te blijven uitvoeren en om vorm te geven aan de uitvoering van de Participatiewet, binnen de daarvoor beschikbare budgetten. Dit vraagt aanpassingen in de bedrijfsvoering en de kostenstructuur. De steeds zwakker wordende samenhang van de doelgroep heeft negatieve gevolgen voor de productiemogelijkheden van de werknemers en versterkt dit proces nog eens. Dit kan ook betekenen dat in de toekomst afdelingen gaan inkrimpen waardoor machines buiten gebruik zullen worden gesteld, met als gevolg dat die machines moeten worden afgeboekt. Met de krimpende budgetten bestaat ook het risico dat het niet direct lukt om de vaste lasten in gelijke mate te laten dalen.

In de vastgestelde begroting 2019 van Werkbedrijf De Bolder is een meerjarenprognose opgenomen waarin gepresenteerd wordt dat de te realiseren resultaten jaarlijks zullen gaan dalen en naar de verwachting van dit moment, ondanks voorgenomen maatregelen, ook negatief kunnen gaan worden.

Voor de dekking van deze toekomstige negatieve resultaten is een bestemmingsreserve gevormd. Dekking van de negatieve resultaten kan dan in eerste instantie uit deze reserve plaatsvinden. Er is daarmee voldoende tijd beschikbaar om maatregelen te nemen teneinde een oplossing voor deze problematiek te realiseren. Uit de winstbestemmingen van 2014 tot 2017 hebben stortingen in deze reserve plaatsgevonden.

De vennootschapsbelasting is vanaf 2016 ook van toepassing voor overheidsondernemingen. Die moeten zelf nagaan voor welke activiteiten ze belastingplichtig zijn.

In het kader van het horizontaal toezicht vindt er jaarlijks overleg plaats tussen de belastingdienst en de gemeente Texel, waarbij De Bolder ook partij is. Hierin is door de gemeente het standpunt ingenomen dat De Bolder geen structurele overschotten behaalt. Er is dan geen sprake van een onderneming. Vooralsnog neemt de belastingdienst hierin zelf geen

duidelijk standpunt in. Het risico bestaat derhalve dat de belastingdienst deze analyse niet onderschrijft en wel een aangifte VPB verwacht.

Omdat Werkbedrijf De Bolder een productie- en bemiddelingsbedrijf is dat op diverse markten opereert, worden er hierdoor ondernemersrisico's gelopen. Door de spreiding over diverse product markt combinaties (PMC's) en spreiding van afnemers wordt getracht dit risico beheersbaar te houden. De productie van ondervloeren is in de loop der jaren echter een grotere rol gaan spelen en beslaat thans ruim 40% van de totale productie. Er bestaat natuurlijk altijd het risico dat een bepaalde deelmarkt niet meer rendabel kan worden uitgevoerd of een bepaalde afnemer besluit naar een andere leverancier te gaan, maar dit kan worden opgevangen door een verschuiving naar een van de andere PMC's. De betrokken werknemers zullen niet worden ontslagen, maar er moeten aanvullende vervangende rendabele werkzaamheden worden gevonden.

Vanuit het productiebedrijf zijn er geen lopende claims met een substantieel financieel belang bekend. Risico's die volgen uit de normale bedrijfsvoering van Werkbedrijf De Bolder zijn afgedekt door verzekeringen of er zijn voorzieningen voor getroffen.

Beleid

De algemene reserve is een algemene buffer voor het opvangen van tegenvallers en bedraagt eind 2018 € 360.000, dat is ruim 8% van de totale bedrijfslasten. Als wordt gekeken naar de bedrijfslasten zonder loonkosten WSW en Participatiewet, want daarvoor wordt een gemeentelijke bijdrage ontvangen, dan bedraagt de algemene reserve 20% van deze bedrijfslasten. Het beleid van Werkbedrijf De Bolder is om een sluitende begroting te presenteren, zodat de algemene reserve niet hoeft te worden aangesproken. Als er dan onverwachte tegenvallers ontstaan, zodat er een negatief resultaat moet worden gepresenteerd, dan is een algemene reserve van 20% van deze bedrijfslasten een verantwoorde buffer.

Daarnaast is er uit de winstbestemmingen vanaf 2014 in totaal € 354.000 gestort in de reserve egalisatie rekening-resultaten. Ook deze reserve is gevormd voor de dekking van negatieve rekeningresultaten.

Kengetallen volgens art. 11 BBV:

Jaarverslag 2018 Kengetallen	Verloop van de kengetallen		
	Verslag 2018	Begroting 2018	Verslag 2017
netto schuldquote	49	-	53
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	9	-	15
solvabiliteitsratio	39	-	35
structurele exploitatieruimte	6	5	4

Betekenis kengetallen:

Netto schuldquote – dit weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen – idem maar dan gecorrigeerd voor de uitgeleende gelden.

Solvabiliteitsratio – dit geeft inzicht in de mate waarin een gemeente in staat is om aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

Structurele exploitatieruimte – in hoeverre is een gemeente in staat de structurele lasten te voldoen uit de structurele baten.

De opname van bovenstaande kengetallen is verplicht volgens art 11. BBV vanaf de jaarrekening 2015. De betreffende cijfers van Werkbedrijf De Bolder worden geconsolideerd in de jaarrekening van de gemeente Texel. Voor een toelichting wordt verwezen naar de kengetallen van de gemeente Texel met de betreffende toelichting.

Paragraaf B: Onderhoud kapitaalgoederen

Werkbedrijf De Bolder heeft geen voorziening voor groot onderhoud van de gebouwen. De reden hiervoor is dat de samenstelling van de gebouwen zo divers is dat de normale onderhoudskosten, inclusief groot onderhoud, een gelijkmatig verloop in de tijd geven. Onderhoud wordt naar behoefte uitgevoerd, afhankelijk van de noodzaak van het betreffende onderhoud en afhankelijk van de financiële middelen van dat moment.

Om het ontbreken van een voorziening op de lange termijn te compenseren is uit de winstbestemming van 2013 een bestemmingsreserve gevormd voor groot onderhoud aan gebouwen en installaties. In de komende jaren – bij teruglopende budgetten en noodzakelijk onderhoud – kan deze reserve gebruikt worden voor extra financiering van dit onderhoud.

In 2018 zijn de volgende grotere zaken aangepakt:

- Vanuit een controle op het waterleidingnetwerk waren aanpassingen vereist
- Een tussengoot is vervangen
- Een deel van het buitenriool is nieuw aangelegd wegens wateroverlast
- Een voedingskabel naar de productieruimte vloerplaten is vervangen en verzwaard

Paragraaf C: Financiering

Conform het treasury-statuut van de gemeente Texel en de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) dient in de jaarrekening verantwoording over het gevoerde treasury-beleid te worden afgelegd. Deze verantwoording vindt niet plaats in de jaarrekening van Werkbedrijf De Bolder, maar in die van de gemeente Texel.

Paragraaf D: Bedrijfsvoering

Voor een verantwoording over de bedrijfsvoering van Werkbedrijf De Bolder verwijs ik u naar het algemene gedeelte van het jaarverslag.

Paragraaf E: Verbonden partijen

Een verbonden partij is een privaat- dan wel publiekrechtelijke organisatie waarin Werkbedrijf De Bolder een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Volgens deze definitie heeft Werkbedrijf De Bolder geen verbonden partijen.

JAARREKENING

JAARREKENING

BALANS PER 31 DECEMBER 2018 (x € 1.000)

Activa	2018	2017	Passiva	2018	2017
Vaste activa			Vaste passiva		
Materiële vaste activa			Eigen vermogen		
Investerings met een economisch nut	1.983	2.112	Algemene reserve	360	360
Financiële vaste activa			Bestemmingsreserves	1.254	1.184
Leningen aan			Gerealiseerde resultaat	<u>140</u>	<u>35</u>
Openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	1.800	1.669	Totaal eigen vermogen	1.754	1.579
Vlottende activa			Voorzieningen		
Voorraden			Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	39	90
Grond- en hulpstoffen	191	165	Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer		
Gereed product en handelsgoederen	<u>6</u>	<u>48</u>	Onderhandse leningen van Openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	1.983	2.112
Totaal voorraden	197	213	Vlottende passiva		
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar			Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		
Vorderingen op openbare lichamen	53	53	Overige schulden	137	190
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	0	0	Overlopende passiva		
Rekening-courantverhoudingen met niet- financiële instellingen	27	11	Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	<u>590</u>	<u>501</u>
Overige vorderingen	<u>224</u>	<u>294</u>	Totaal	<u>4.503</u>	<u>4.472</u>
Totaal uitzettingen	304	358			
Liquide middelen					
Kassaldi	0	0			
Banksaldi	<u>3</u>	<u>0</u>			
Totaal liquide middelen	3	0			
Overlopende activa					
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	<u>216</u>	<u>120</u>			
Totaal	<u>4.503</u>	<u>4.472</u>			

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING (x € 1.000)

Omschrijving	Realisatie 2018		Begroting 2018 na wijziging		Begroting 2018 voor wijziging		Realisatie 2017	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Subsidieresultaat								
<u>WSW</u>								
Lonen en pers.kosten WSW	2.348		2.500		2.516		2.677	
Gemeentelijke bijdragen WSW	<u> </u>	<u>2.506</u>	<u> </u>	<u>2.491</u>	<u> </u>	<u>2.394</u>	<u> </u>	<u>2.580</u>
Subsidieresultaat WSW		158	9		122		97	
<u>Participatiewet</u>								
Lonen en pers.kosten P-wet	148		193		241		78	
Gemeentelijke bijdragen P-wet	<u> </u>	<u>334</u>	<u> </u>	<u>300</u>	<u> </u>	<u>294</u>	<u> </u>	<u>152</u>
Subsidieresultaat Participatiewet		186	107		53		74	
★ Totaal subsidieresultaat		344	98		69		23	
Bedrijfsopbrengsten								
Opbrengst verkoop en productie		1.594		1.640		1.640		1.631
Afschrijving vaste activa tbv productie	113		114		121		118	
Overige bedrijfskosten tbv productie	<u>208</u>		<u>166</u>		<u>166</u>		<u>191</u>	
Bedrijfslasten tbv productie	<u>321</u>		<u>280</u>		<u>287</u>		<u>309</u>	
★ Totaal bedrijfsopbrengsten		1.273	1.360		1.353		1.322	
Bedrijfsvoering								
Salariskosten ambtelijk personeel	919		869		839		840	
Afschrijving vaste activa algemeen	61		61		61		61	
Overige bedrijfskosten	<u>453</u>		<u>501</u>		<u>431</u>		<u>431</u>	
★ Totaal kosten bedrijfsvoering	1.433		1.431		1.331		1.332	
★ Bedrijfsresultaat		184	27		47		33	
Financiële baten en lasten	<u>9</u>		<u>4</u>		<u>4</u>		<u>9</u>	
★ Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten		175	23		51		42	
Het positieve bedrijfsresultaat van € 175.000 is het resultaat wat Werkbedrijf De Bolder heeft behaald uit de normale bedrijfsvoering. Daarnaast zijn er toevoegingen en onttrekkingen uit bestemmingsreserves, waarvoor al eerder besluitvorming is geweest. Per saldo leidt dit tot een storting van € 35.000, zodat nu totaal € 140.000 een nieuwe bestemming kan krijgen.								
Onttrekking/toevoeging aan reserves	<u>35</u>		<u>23</u>		<u>51</u>		<u>77</u>	
★ Gerealiseerde resultaat		140	0		0		35	

GRONDSLAGEN VAN DE FINANCIËLE VERSLAGLEGGING

ALGEMENE GRONDSLAGEN.

Onderstaande grondslagen, waarop de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling is gebaseerd, zijn bedoeld als leidraad voor een juiste interpretatie van de financiële overzichten. De jaarrekening voldoet aan het Besluit begroting en verantwoording (BBV). Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening van Werkbedrijf De Bolder is meer gedetailleerd dan het BBV voorschrijft. Werkbedrijf De Bolder heeft hier bewust voor gekozen ter vergroting van het sturingsmechanisme van de directie en de verantwoordingsbehoefte van de gemeente Texel.

De waardering van de activa en de passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij anders vermeld worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Voor zover het BBV niet anders voorschrijft, zijn de baten en lasten toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Vennootschapsbelasting.

De vennootschapsbelasting is vanaf 2016 ook van toepassing voor overheidsondernemingen. De huidige analyse geeft aan dat Werkbedrijf De Bolder als onderdeel van de gemeente niet belastingplichtig is voor de activiteiten in het kader van de WSW en de Participatiewet. Dit wordt toegelicht bij de niet in de balans opgenomen verplichtingen.

BALANS.

Materiële vaste activa.

De waardering van de vaste activa is gebaseerd op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de over dit bedrag berekende lineaire afschrijvingen.

Het afschrijvingspercentage is, rekening houdend met het BBV, afhankelijk van de soort investering en de geschatte levensduur, waarbij een activeringsgrens van € 10.000 wordt aangehouden. Op grond wordt niet afgeschreven.

Gronden en terreinen	n.v.t.
Bedrijfsgebouwen	40 jaar
Bedrijfsgebouwen techn.installaties	10 jaar
Machines, apparaten en installaties	5/10 jaar
Transportmiddelen, landbouwtractoren en aanhangwagens	10 jaar
Personenauto's en bedrijfsauto's	7 jaar
Hard- en software ICT	5 jaar

Financiële vaste activa.

De financiële vaste activa betreft een lening aan de gemeente Texel ter hoogte van de reserves en voorzieningen van Werkbedrijf De Bolder. Deze worden opgenomen tegen de nominale waarde.

Voorraden.

De grond- en hulpstoffen worden gewaardeerd tegen vaste verrekenneprijzen, gebaseerd op de gemiddelde inkoopprijs. Verschillen tussen vaste verrekenneprijs en feitelijke inkoopprijs worden als bedrijfsresultaat verantwoord. Incourante voorraden zijn afgewaardeerd tot marktwaarde. De goederen in bewerking en het gereed product worden gewaardeerd tegen de grondstoffenprijs, wat tot gevolg heeft dat de gerealiseerde opbrengst pas als opbrengst wordt genomen bij verkoop en aflevering van het product.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.

De uitzettingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, waarbij een voorziening is getroffen voor debiteurenrisico's voor posten ouder dan 3 maanden.

Liquide middelen.

Deze worden tegen nominale waarde opgenomen.

Overlopende activa.

Deze worden tegen nominale waarde opgenomen.

Eigen vermogen.

De algemene reserve dient als algehele buffer om toekomstige tegenvallers te kunnen opvangen.

Aan de bestemmingsreserves is door het bestuur een specifieke bestemming gegeven.

Aan het gerealiseerde resultaat van het begrotingsjaar zal door het bestuur een bestemming worden gegeven.

Voorzieningen.

De voorzieningen worden tegen de nominale waarde van de verwachte verplichtingen opgenomen.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

De materiële vaste activa wordt gefinancierd door een lening van de gemeente Texel. Het gehanteerde rentepercentage is het percentage van het jaar waarin de investering is geactiveerd. De aflossing is gelijk aan de afschrijvingen van de activa, verhoogd met de boekwaarde van de desinvesteringen.

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.

Deze worden tegen nominale waarde opgenomen.

Overlopende passiva.

Deze worden tegen nominale waarde opgenomen.

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING.

Lonen en pers.kosten WSW.

Hierop worden de loonkosten inclusief personeelskosten verantwoord van het WSW-personeel.

Gemeentelijke bijdragen WSW.

Dit betreft de van de gemeente ontvangen bijdrage voor de uitvoering van de WSW.

Lonen en pers.kosten P-wet.

Hierop worden de loonkosten inclusief personeelskosten verantwoord van werknemers vanuit de Participatiewet.

Gemeentelijke bijdragen P-wet.

Dit betreft de van de gemeente ontvangen bijdrage voor de uitvoering van de Participatiewet.

Opbrengst verkoop en productie.

De opbrengst is de omzet verminderd met de kosten voor grond- en hulpstoffen. De omzet is de opbrengst van aan derden geleverde goederen en diensten exclusief over de omzet geheven belastingen.

Afschrijving vaste activa tbv productie.

Dit betreft de afschrijvingskosten van de materiële vaste activa, die worden gebruikt voor het realiseren van de productie.

Overige bedrijfskosten tbv productie.

Onder deze post staan alle overige bedrijfskosten, die rechtstreeks ten laste van de productie worden gebracht.

Salariskosten ambtelijk personeel.

Hierop worden de salariskosten inclusief personeelskosten van het ambtelijk personeel verantwoord.

Afschrijving vaste activa algemeen.

Dit betreft de afschrijvingskosten van de materiële vaste activa die niet direct voor de productie worden gebruikt.

Overige bedrijfskosten.

Onder deze post staan alle overige bedrijfskosten opgenomen, berekend op basis van historische kosten.

Financiële baten en lasten.

De financiële baten en lasten bestaan uit ontvangen rentebaten en betaalde rentelasten.

Onttrekking/toevoeging aan reserves.

Hieronder zijn begrepen de onttrekkingen uit en toevoegingen aan de verschillende bestemmingsreserves.

Gerealiseerde resultaat.

Het voorstel voor de resultaatbestemming wordt separaat aangeboden. Het risico voor exploitatieverliezen ligt bij de gemeente Texel.

TOELICHTING OP DE BALANS

ACTIVA

Vaste activa

<u>Materiële vaste activa</u> x € 1.000	Boekwaarde 31-12-2017	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen derden	Boekwaarde 31-12-2018
Gronden en terreinen	512	-	-	-	-	512
Bedrijfsgebouwen	1.142	-	-	67	-	1.075
Vervoermiddelen	47	-	-	16	-	31
Machines, apparaten en installaties	411	64	19	91	-	365
Totaal	2.112	64	19	174	-	1.983

De materiële vaste activa betreffen uitsluitend activa met een economisch nut. De gebouwen, machines, inventarissen en goederen zijn op basis van een onafhankelijke taxatie voor een nieuwwaarde van € 12.410.000 verzekerd tegen brand- en stormschade. Deze taxatiewaarde wordt jaarlijks geïndexeerd en is aanzienlijk hoger dan de boekwaarde.

Investeringen 2018:	bedrag x € 1.000	datum goedkeuring B&W
Lijmwals	21	19-12-2017
Wasdroger	16	24-04-2018
Doekenvouwer	27	31-07-2018

De nog lopende kredieten betreffen:
geen

Het door de raad goedgekeurde investeringsplan 2018 van € 100.000 staat nog volledig open.

De investering in een afvalwaterscheider is volledig gestopt. De machine is naar de leverancier teruggegaan. Dit heeft geleid tot een desinvestering van € 19.000 met een boekverlies van € 2.000.

<u>Financiële vaste activa</u> x € 1.000	Boekwaarde 31-12-2017	Investe- ringen	Desinves- teringen	Aflos- singen	Boekwaarde 31-12-2018
Lening aan de gemeente Texel	1.669	221	-	90	1.800

De lening betreft de bij de gemeente Texel belegde reserves en voorzieningen.

x € 1.000

Vlottende activa

Voorraden

	2018	2017
Grond- en hulpstoffen	191	165
Gereed product en handelsgoederen	6	48
Totaal voorraden	197	213

Omloopsnelheid voorraden (per jaar)		
Grond- en hulpstoffen	7,5	7,5

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Vorderingen op openbare lichamen

Gemeente Texel	38	53
Overgedragen WSW-bijdrage overige gemeenten	15	0
Totaal vorderingen	53	53

Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Uitzettingen	0	0
--------------	---	---

Het drempelbedrag voor schatkistbankieren is voor Werkbedrijf De Bolder € 250.000

<u>Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren</u> x € 1.000	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden	0	0	1	2
Ruimte onder het drempelbedrag	250	250	249	248

TOELICHTING OP DE BALANS

x € 1.000

		2018	2017
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen			
	Banksaldo BNG via gemeente Texel	<u>27</u>	<u>11</u>
	Totaal rekening-courant	<u>27</u>	<u>11</u>
Overige vorderingen			
	Handelsdebiteuren	231	294
	Voorziening dubieuze debiteuren	<u>7</u>	<u>0</u>
	Totaal uitzettingen	<u>224</u>	<u>294</u>
	Handelsdebiteuren ouder dan 3 maanden (x € 1.000)	8	0
	Voor de verwachte oninbaarheid van vorderingen op debiteuren is een voorziening van € 7.000 gevormd.		
<u>Liquide middelen</u>			
Kassaldi	Kassaldi	<u>0</u>	<u>0</u>
Banksaldi	Banksaldi	<u>3</u>	<u>0</u>
<u>Overlopende activa</u>			
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen			
	Vooruitbetaalde kosten	3	54
	Nog te ontvangen bedragen	<u>213</u>	<u>66</u>
	Totaal overlopende activa	<u>216</u>	<u>120</u>

In 2017 is een nieuwe subsidie ingesteld voor het verlagen van de werkgeverslasten van werknemers met een laag inkomen, het lage inkomensvoordeel LIV. De uitbetaling van deze subsidie over 2018 zal in het najaar 2019 plaatsvinden, zodat hiervoor een vordering is opgenomen van € 55.000. Daarnaast is een vordering op het UWV opgenomen van € 141.000 voor de compensatie voor in de jaren 2016/2018 aan werknemers verstrekte transitievergoedingen. Deze vordering zal in 2020 worden uitbetaald.

PASSIVA

Vaste passiva

Reserves x € 1.000	Boekwaarde 31-12-2017	Bestemming resultaat 2017	Toevoeging	Onttrekking	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2018
Algemene reserve	360	-	-	-	-	360
Investeringsreserves:						
Reserve investeringen 2003	216	-	-	-	51	165
Reserve investeringen 2018	-	-	414	-	-	414
Reserve cofinanc. transitiekst. P-wet	117	-	-	-	14	103
Kostenreserves:						
Reserve groot onderhoud gebouwen	59	-	-	-	-	59
Reserve speciale trajecten P-wet	163	-	-	4	-	159
Reserve aanp. laagspanningsinstall.	-	15	-	15	-	-
Risicoreserves:						
Reserve financiering formatieplaatsen	295	-	119	414	-	-
Reserve egalisatie rekeningresultaten	334	20	-	-	-	354
Gerealiseerde resultaten:						
Gerealiseerde resultaat 2017	35	- 35	-	-	-	-
Gerealiseerde resultaat 2018	-	-	140	-	-	140
Totaal	1.579	0	673	433	65	1.754

Van het gerealiseerde resultaat van 2017 van € 35.000 is € 20.000 toegevoegd aan de reserve egalisatie rekening-resultaten en € 15.000 aan de reserve aanpassingen laagspanningsinstallatie.

Algemene reserve: De algemene reserve is bestemd als algemene buffer voor Werkbedrijf De Bolder om te voorkomen, dat bij incidentele financiële problemen in de bedrijfsvoering er een beroep moet worden gedaan op de gemeentelijke begroting. De algemene reserve bedraagt eind 2018 ruim 8% van de totale jaarlijkse bedrijfslasten. Als bedrijf dat financieel voor bijna 40% afhankelijk is van bedrijfsmatige ontwikkelingen die positief, maar ook negatief kunnen fluctueren, is een reserve van 8% betrekkelijk gering. Als wordt gekeken naar de bedrijfslasten zonder loonkosten WSW en Participatiewet, want daarvoor wordt een bijdrage van de gemeente ontvangen, dan bedraagt de algemene reserve 20% van deze bedrijfslasten.

Bestemmingsreserves, bestaande uit:

Investeringsreserves:

Reserve investeringen 2003: Bij investeringen ten behoeve van de productie vindt steeds de afweging plaats of een investering wel rendabel is. Investeringsreserves ten behoeve van de productie binnen een SW-bedrijf zijn in principe nooit voor 100% rendabel, maar veelal voor 30% tot 50%. Om passend werk te kunnen bieden wordt er soms toch besloten tot een investering waarvan van tevoren bekend is dat hij slechts in geringe mate bijdraagt aan de opbrengst uit productie. De afschrijvingslasten van de betreffende investeringen worden afgedekt uit deze reserve, waardoor de totale afschrijvingslasten van het hele bedrijf beperkt blijven tot commercieel verantwoorde hoogte.

Reserve investeringen 2018: In 2018 is een nieuwe investeringsreserve gevormd. De bestaande investeringsreserve was al jaren gesloten en een aantal van de daarmee gedekte investeringen waren reeds afgeschreven. Om bij vervanging daarvan niet geconfronteerd te worden met extra lasten is gekozen de bestaande reserve financiering formatieplaatsen om te labelen naar investeringsreserve. Hierdoor kunnen de totale afschrijvingslasten van het hele bedrijf beperkt blijven tot commercieel verantwoorde hoogte.

Reserve cofinanciering transitiekosten Participatiewet: De rijksoverheid heeft een transitiebudget van landelijk € 30 miljoen beschikbaar gesteld voor het financieren van de kosten om de SW-bedrijven om te vormen van uitvoerders van de WSW naar uitvoerders van de Participatiewet. Een voorwaarde hierbij was dat de bedrijven zelf minimaal 50% aan cofinanciering bijdroegen. De voor Texel toegekende subsidie bedroeg € 39.000, wat voor € 30.000 is gebruikt voor de gedeeltelijke financiering van enkele investeringen. Uit de winstbestemmingen van 2014 en 2015 zijn bedragen toegevoegd aan deze reserve voor de financiering van de goedgekeurde plannen. De afschrijvingslasten van de betreffende investeringen worden gedekt uit deze reserve.

Kostenreserves:

Reserve groot onderhoud gebouwen: Uit de winstbestemming van 2013 is een bestemmingsreserve gevormd voor groot onderhoud aan gebouwen en installaties. Een aantal jaren terug is besloten om de voorziening groot onderhoud op te heffen, maar er zal de komende jaren, als er minder financiering voor gesubsidieerde arbeid beschikbaar zal zijn en de gebouwen en installaties meer onderhoud zullen gaan vragen, behoefte zijn aan financiering van dit onderhoud.

Reserve speciale trajecten Participatiewet: Uit de winstbestemming van 2015 is een bestemmingsreserve gevormd voor het ontwikkelen van speciale trajecten voor die doelgroepen van de Participatiewet waarvoor in de toekomst extra zorg nodig zal zijn zoals voor de Wajongers en oudere werkzoekenden. In 2017 en 2018 is deze reserve gebruikt voor de dekking van een deel van de salariskosten van een productiemedewerker uit de doelgroep, die niet viel binnen de regels van de Participatiewet.

TOELICHTING OP DE BALANS

x € 1.000

2018 **2017**

Reserve aanpassingen laagspanningsinstallatie: Uit de winstbestemming van 2017 is een bestemmingsreserve gevormd ter dekking van kosten volgend uit aanpassingen aan de elektrische installaties van De Bolder, die noodzakelijk zijn gebleken na een controle op de voorschriften volgens NEN 3140. De aanpassingen zijn in 2018 uitgevoerd.

Risicoreserves:

Reserve financiering formatieplaatsen: Een deel van de voordelige resultaten is in het verleden bestemd voor de financiering van boventallige formatieplaatsen.

Na de komst van de Participatiewet wordt deze reserve gebruikt voor positieve en negatieve verschillen tussen de aantallen door het Rijk voor de WSW berekende formatieplaatsen en de werkelijk door De Bolder gerealiseerde arbeidsplaatsen. Hierdoor wordt de impact van deze verschillen buiten de lopende exploitatie gehouden.

In de praktijk blijkt het aantal berekende formatieplaatsen al enkele jaren hoger dan het werkelijk gerealiseerde aantal, veroorzaakt door de regelmatig voorkomende situaties van ontslag na langdurige ziekte, vrijwillig eerder met pensioen, parttime werken enz.

De wijze van berekenen van de formatieplaatsen is door het Rijk geëvalueerd. Hierbij is landelijk onderkend dat de prognose nogal afweek van het eindresultaat, waardoor bovenstaande verschillen konden ontstaan. De wijze van berekenen is thans aangepast en verbeterd, waardoor deze risicoreserve in de toekomst voor minder grote bedragen nodig zal zijn. Deze verschillen kunnen ook goed in de lopende begroting worden opgenomen. Naar aanleiding hiervan is het saldo van deze reserve met een raadsbesluit omgelabeld naar de Investeringsreserve 2018.

Reserve egalisatie rekeningresultaten: In de meerjarenraming wordt een dalend rekeningresultaat voorzien, die ook onder nul kan dalen. Dekking van de negatieve resultaten kan uit deze bestemmingsreserve plaatsvinden. Er wordt dan voldoende tijd ingebouwd om maatregelen te nemen teneinde weer een sluitende begroting te krijgen. Uit de winstbestemmingen 2014 t/m 2017 is een gedeelte van het voordelig resultaat in deze reserve gestort.

<u>Voorzieningen</u>	Saldo per 1 januari	90	19
	Toevoegingen	39	90
	Onttrekkingen	<u>90</u>	<u>19</u>
	Saldo per 31 december	<u>39</u>	<u>90</u>

Het verloop van de voorzieningen is als volgt:

Voorziening x € 1.000	Boekwaarde 31-12-2017	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde 31-12-2018
Voorziening transitievergoedingen	<u>90</u>	<u>39</u>	-	<u>90</u>	<u>39</u>
Totaal	<u>90</u>	<u>39</u>	-	<u>90</u>	<u>39</u>

Voorziening transitievergoedingen: Met de invoering van de Wet werk en zekerheid hebben werknemers vanaf juli 2015 bij ontslag recht op een transitievergoeding. Deze transitievergoeding is ook van toepassing bij ontslag na 2 jaar ziekte, waarbij geen uitzondering is gemaakt voor de speciale doelgroep WSW-werknemers. Voor de in 2019 te verwachten uitkeringen bij ontslag na langdurige ziekte is een voorziening gevormd.

In 2018 is wetgeving vastgesteld die zorgt voor compensatie door UWV van alle vanaf 2015 uitbetaalde transitievergoedingen. Deze compensatie zal in 2020 plaatsvinden.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Onderhandse leningen van

Openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden

Gemeente Texel		
Saldo per 1 januari	2.112	2.231
Nieuwe leningen	64	66
Aflossingen	<u>- 193</u>	<u>- 185</u>
Saldo per 31 december	<u>1.983</u>	<u>2.112</u>

De leningen worden verstrekt door de gemeente Texel, waarvoor een rente is betaald van € 84.000. De aflossingsverplichting voor 2019 is volgens de begroting € 180.000.

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Overige schulden	Crediteuren	121	169
	Belastingdienst	15	16
	Overige schulden	<u>1</u>	<u>5</u>
	Totaal overige schulden	<u>137</u>	<u>190</u>

TOELICHTING OP DE BALANS

	<u>x € 1.000</u>	
	<u>2018</u>	<u>2017</u>
<u>Overlopende passiva</u>		
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume		
Nog te betalen bedragen	61	79
Rekening-courant gemeente Texel	251	266
Nog te verrekenen gemeente Texel	<u>278</u>	<u>156</u>
Totaal overlopende passiva	<u>590</u>	<u>501</u>

Eindejaar worden de lopende investeringen en reserves vanuit rekening-courant weer verrekend met de gemeente. De nog te verrekenen bedragen betreffen dit jaar geen vordering maar een schuld wegens lage voorgefinancierde investeringen.

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN VERPLICHTINGEN

Vakantiedagen etc.

In de balans zijn wegens een verbod in de BBV niet de verplichtingen opgenomen van arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Dit betreft vakantiegelden en vakantiedagen.

De vennootschapsbelasting is vanaf 2016 ook van toepassing voor overheidsondernemingen. Die moeten zelf na gaan voor welke activiteiten ze belastingplichtig zijn.

In het kader van het horizontaal toezicht vindt er jaarlijks overleg plaats tussen de belastingdienst en de gemeente Texel, waarbij De Bolder ook partij is. Hierin is door de gemeente het standpunt ingenomen dat De Bolder geen structurele overschotten behaalt. Er is dan geen sprake van een onderneming. Vooralnog neemt de belastingdienst hierin zelf geen duidelijk standpunt in. Het risico bestaat derhalve dat de belastingdienst deze analyse niet onderschrijft en wel een aangifte VPB verwacht.

BEGROTINGSRECHTMATIGHEID

Werkbedrijf De Bolder heeft als productiebedrijf een begroting te realiseren, die vastgesteld is door de gemeenteraad, maar die beïnvloed wordt door marktomstandigheden. In een directiestatuut zijn de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de directeur vastgelegd.

Vast onderdeel van het beleid van Werkbedrijf De Bolder is om lasten zoveel mogelijk niet naar de toekomst door te schuiven, maar direct als lasten te nemen, gezien de onzekerheid van het werken op een commerciële markt en de toenemende onzekerheid voor de gemeente over de financierbaarheid van re-integratieactiviteiten door de Wet Sociale Werkvoorziening en de Participatiewet. Dit beleid is door de raad opnieuw bevestigd bij het vaststellen van de begroting.

De begroting van 2018 is vastgesteld met een op € 0 sluitende begroting, wat in de halfjaarrapportage niet is gewijzigd. Deze halfjaarrapportage is wel gebruikt om de diverse begrotingsposten aan te passen aan de verwachting van dat moment. De diverse afzonderlijke begrotingsposten hebben zich daarna verder ontwikkeld, zowel positief als negatief, waarbij uiteindelijk per saldo een positief jaarresultaat is behaald van € 140.000.

De apart toe te lichten overschrijdingen betreffen:

- De salariskosten ambtelijk personeel zijn overschreden met € 50.000.

Dit wordt veroorzaakt door een combinatie van kleinere factoren. Brutosalarissen, sociale lasten en pensioenpremies zijn meer gestegen dan begroot. Daarnaast is er meer uitgegeven voor vervanging bij ziekte en hogere personeelskosten. De kosten waren noodzakelijk voor een goed personeelsbeleid en daarom niet onrechtmatig.

- De overige bedrijfskosten tbv productie zijn overschreden met € 42.000.

Dit wordt veroorzaakt door een aantal noodzakelijke reparaties en verbeteringen van machines. De zich wijzigende samenstelling van de doelgroep in de productiebedrijf is deels gecompenseerd door verdere mechanisatie van productieprocessen, waardoor de omzet zo goed mogelijk op peil is gebleven, maar waarvoor ook kosten zijn gemaakt. Na het opstellen van de halfjaarrapportage is gebleken dat het budget voor onderhoud aan het machinepark onvoldoende groot was. Deze kosten waren noodzakelijk voor het realiseren van de omzet, zodat de uitgaven niet onrechtmatig zijn.

WET NORMERING TOPINKOMENS

De Wet normering topinkomens is in werking getreden in 2013. Deze wet verplicht organisaties in de publieke en semipublieke sector om in de jaarrekening melding te maken van de bezoldiging van iedere topfunctionaris en van overige functionarissen waarvan de bezoldiging de norm te boven gaat.

De gemeentelijke dienst De Bolder is een onderdeel van en wordt volledig geconsolideerd in de jaarrekening van de gemeente Texel, waar alleen de gemeentesecretaris en de griffier worden aangemerkt als topfunctionaris. Voor Werkbedrijf De Bolder is aldus niemand gekwalificeerd als topfunctionaris.

Van de overige functionarissen zijn er bij Werkbedrijf De Bolder geen personen werkzaam die in 2018 een bezoldiging hebben genoten die uitstijgt boven de norm zoals gesteld in art. 2.3 van deze wet.

TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING x € 1.000

	Realisatie 2018	Begroting 2018 na wijziging	Begroting 2018 voor wijziging	Realisatie 2017	
WET SOCIALE WERKVOORZIENING (WSW)					
Lonen en pers. kosten WSW	Loonkosten WSW-werknemers	2.179	2.280	2.296	2.465
	Personeelskosten WSW	76	104	104	99
	Kosten begeleid werken WSW	<u>93</u>	<u>116</u>	<u>116</u>	<u>113</u>
	Totaal personele kosten WSW	<u>2.348</u>	<u>2.500</u>	<u>2.516</u>	<u>2.677</u>
	Loonkosten per FTE (x € 1)	26.800	27.900	27.000	28.100
	Overige personeelskosten per FTE (x € 1)	900	1.300	1.200	1.100
	Gem. aantal betaalde werknemers (FTE)	81,4	81,8	85,0	87,7
	Gem. aantal werknemers BW (FTE)	10,6	10,5	10,5	10,8
	Kosten begeleid werken per FTE (x € 1)	8.800	11.000	11.000	10.500

De totale personele kosten zijn ten opzichte van 2017 gedaald met 12%, bij een daling van het aantal FTE's met 6,4%. Hierdoor daalden de totale kosten per FTE met 4,6%.

De bruto loonkosten voor werknemers met een dienstverband bij Werkbedrijf De Bolder daalden per FTE met 7,1%. Als beide jaren geschoond worden voor alle mutaties in de transitievergoedingen dan stijgt het brutoloon per FTE met 3,2%.

De kosten voor begeleid werken zijn gedaald. Er is gestart met loonwaardemetingen bij de werknemers in begeleid werken, waarbij is gebleken dat de loonwaarde bij een deel hiervan hoger lag dan eerst ingeschat, met als gevolg een lagere loonkostensubsidie aan de werkgever. Daarnaast was er sprake van enkele langdurige zieken waarbij de loonkostensubsidie aan de werkgever volledig wordt gestopt.

Het totaal aantal gerealiseerde WSW-werkplekken is met 6,3 FTE's gedaald wegens natuurlijk verloop met een volledige instroomstop.

Gemeentelijke bijdragen WSW	Gemeente Texel budget WSW	2.491	2.491	2.394	2.580
	Buitengemeenten budget WSW	<u>15</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
	Totaal gemeentelijke bijdragen WSW	<u>2.506</u>	<u>2.491</u>	<u>2.394</u>	<u>2.580</u>
	Gemiddeld aantal betaalde SE's	83,1	83,3	86,7	89,6
	Gemiddeld aantal begeleid werken SE's	10,8	10,9	10,9	11,2
	Gemiddeld totaal aantal SE's	93,9	94,2	97,6	100,8
	Gemiddeld aantal SE's budget	98,6	98,6	98,6	102,2
	Gemiddeld aantal SE's overrealisatie	0,0	0,0	0,0	0,0
	Aantallen waar het budget op is gebaseerd:				
	Gemiddeld aantal SE's budget	98,6	98,6	98,6	102,2
	Onderrealisatie in SE's	4,7	4,4	1,0	1,4
	Gemeentelijk budget per SE (x € 1)	25.300	25.300	24.300	25.200

Vanaf 2015 wordt de financiering van de WSW niet meer verstrekt vanuit een specifiek WSW-budget direct van het Rijk, maar als onderdeel van het gemeentelijke participatiebudget. Vanaf 2015 is de instroom in de WSW volledig beëindigd, waardoor het voor de WSW berekende deel in het participatiebudget jaarlijks zal dalen. Bij het opstellen van de begroting was de hoogte van het budget nog niet bekend en is dit opgenomen met een verwachte verlaging. In de halfjaarrapportage is dit verhoogd naar het werkelijk ontvangen bedrag. Het budget per SE is van 2017 naar 2018 ongeveer gelijk gebleven, nadat dit van 2016 naar 2017 nog was verlaagd met € 300 per SE.

In 2018 zijn 2 personen na een verhuizing overgenomen van collega WSW-bedrijven, waarbij ook de financiering voor 2018 is overgedragen.

De financiering die is ontvangen voor de 4,7 SE's niet gerealiseerde formatieplaatsen is toegevoegd aan de bestemmingsreserve financiering formatieplaatsen.

PARTICIPATIEWET (P-wet)

Lonen en pers. kosten P-wet	Loonkosten beschut P-wet	57	72	72	25
	Loonkosten intern met lks P-wet	20	43	91	22
	Loonkosten indiv. voorz. P-wet	6	0	0	0
	Personeelskosten P-wet	17	14	14	8
	Loonkostensubsidie werkgevers P-wet	<u>48</u>	<u>64</u>	<u>64</u>	<u>23</u>
	Totaal personele kosten P-wet	<u>148</u>	<u>193</u>	<u>241</u>	<u>78</u>

TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING x € 1.000

		Realisatie 2018	Begroting 2018 na wijziging	Begroting 2018 voor wijziging	Realisatie 2017
Beschut	Loonkosten beschut per FTE (x € 1)	14.300	24.000	24.000	13.200
	Gem. aantal betaalde werkn. beschut (FTE)	4,0	3,0	3,0	1,9
Begroot was 3,0 FTE's op het niveau van het minimumloon. Lagere loonkosten dan begroot wegens het toepassen van jeugdloon en lager brutoloon wegens het toepassen van loondispensatie.					
Intern met loonkostensubsidie	Loonkosten intern met lks per FTE (x € 1)	20.000	24.000	24.000	15.800
	Gem. aantal betaalde werknemers (FTE)	1,0	1,8	3,8	1,4
Begroot was 3,8 FTE's op het niveau van het minimumloon, welk aantal in de halfjaarrapportage is verlaagd naar 1,8 FTE's. Lagere loonkosten dan begroot wegens het toepassen van jeugdloon.					
Individuele voorziening	Loonkosten indiv.voorz. per FTE (x € 1)	18.300	0	0	0
	Gem. aantal betaalde werknemers (FTE)	0,3	0,0	0,0	0,0
Eind 2018 zijn 2 personen ingestroomd met een individuele bijdrage vanuit het gemeentelijke re-integratiebudget. Dit was nog niet begroot.					
Personeelskosten	De personeelskosten betreffen de kosten van alle werknemers met een dienstverband plus de personen met een werkervaringsplaats.				
Extern met loonkostensubsidie	Loonkostensubs. werkgevers / FTE (x € 1)	9.600	12.000	12.000	10.200
	Gem. aantal betaalde werknemers (FTE)	5,0	5,3	5,3	2,2
Werknemers met loonkostensubsidie zijn in dienst bij de inlenende werkgever, die een loonkostensubsidie ontvangt voor het in dienst hebben van een werknemer uit de doelgroep.					
Gemeentelijke bijdragen P-wet	Vergoeding loonkosten beschut	34	50	50	15
	Vergoeding begeleiding beschut	77	46	46	32
	Vergoeding loonkosten intern met lks	11	22	46	9
	Vergoeding begeleiding intern met lks	5	10	20	7
	Vergoeding loonkosten indiv. voorz.	1	0	0	0
	Vergoeding begeleiding indiv. voorz.	2	0	0	0
	Vergoeding loonkostensubsidie extern	48	64	64	22
	Vergoeding begeleiding extern met lks	31	28	28	12
	Vergoeding begel. werkervaringsplaatsen	<u>125</u>	<u>80</u>	<u>40</u>	<u>55</u>
	Totaal gemeentelijke bijdragen P-wet	<u>334</u>	<u>300</u>	<u>294</u>	<u>152</u>
Beschut	Vergoeding loonkosten per FTE (x € 1)	8.500	16.800	16.800	7.600
	Gem. aantal betaalde werknemers (FTE)	4,0	3,0	3,0	1,9
	Vergoeding begeleiding per persoon	13.000	11.500	11.500	11.900
	Aantal personen in begeleiding	5,9	4,0	4,0	2,7
De vergoeding van de loonkosten bedraagt 70% van de loonkosten, wat wordt doorbetaald vanuit het inkomensdeel van het participatiebudget. Bij toepassing van loondispensatie is het loon gelijk aan de loonwaarde en daardoor de vergoeding € 0.					
De vergoeding voor begeleiding wordt betaald vanuit het gemeentelijke re-integratiebudget. In de vergoeding voor begeleiding is ook opgenomen de bonus van € 3.000 per persoon bij bestaande plaatsen en € 3.000 voor de creatie van een nieuwe plaats in beschut werken.					
Intern met loonkostensubsidie	Vergoeding loonkosten per FTE (x € 1)	11.000	12.000	12.000	6.700
	Gem. aantal betaalde werknemers (FTE)	1,0	1,8	3,8	1,4
	Vergoeding begeleiding per persoon	4.000	4.000	4.000	4.000
	Aantal personen in begeleiding	1,3	2,5	5,0	1,7
De vergoeding van de loonkosten bedraagt een percentage van de loonkosten, afhankelijk van de gemeten loonwaarde van de persoon. Dit wordt doorbetaald vanuit het inkomensdeel van het participatiebudget. De vergoeding voor begeleiding wordt betaald vanuit het gemeentelijke re-integratiebudget.					
Individuele voorziening	Vergoeding loonkosten per FTE (x € 1)	3.700	0	0	0
	Gem. aantal betaalde werknemers (FTE)	0,3	0,0	0,0	0,0
	Vergoeding begeleiding per persoon	4.000	0	0	0
	Aantal personen in begeleiding	0,5	0,0	0,0	0,0

TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING x € 1.000

		Realisatie 2018	Begroting 2018 na wijziging	Begroting 2018 voor wijziging	Realisatie 2017
De vergoeding van de loonkosten bedraagt een percentage van de loonkosten, afhankelijk van de gemeten loonwaarde van de persoon. De loonkosten en de vergoeding voor begeleiding worden betaald vanuit het gemeentelijke re-integratiebudget.					
Extern met loonkostensubsidie	Verg. loonkostensubsidie per FTE (x € 1)	9.600	12.000	12.000	10.200
	Gem. aantal betaalde werknemers (FTE)	5,0	5,3	5,3	2,2
	Vergoeding begeleiding per persoon	4.000	4.000	4.000	4.000
	Aantal personen in begeleiding	7,7	7,0	7,0	3,1
De aan werkgevers uitbetaalde loonkostensubsidie wordt volledig doorbetaald vanuit het inkomensdeel van het participatiebudget. De vergoeding voor begeleiding wordt betaald vanuit het gemeentelijke re-integratiebudget.					
Werkervaringsplaatsen	Vergoeding begeleiding per persoon	4.000	4.000	4.000	4.000
	Aantal personen in begeleiding	30,6	20,0	10,0	13,7
	Aantal trajecten intern	22	15	0	20
	Aantal trajecten extern	46	20	0	14
Voor de begeleiding en trajectbemiddeling van werkervaringsplaatsen wordt een vast bedrag per persoon per maand ontvangen. Dit zijn zowel intern in het productiebedrijf geplaatste personen als personen die naar een externe plaats worden geleid. De vergoeding voor begeleiding wordt betaald vanuit het gemeentelijke re-integratiebudget.					

OPBRENGST VERKOOP EN PRODUCTIE

Opbrengst productiebedrijf	Omzet verkoop en productie	2.862	2.828	2.828	2.894
	Grond- en hulpstoffen	- 1.268	- 1.188	- 1.188	- 1.263
	Opbrengst verkoop en productie	<u>1.594</u>	<u>1.640</u>	<u>1.640</u>	<u>1.631</u>
	Aantal FTE's WSW	81,4	81,8	85,0	87,7
	Aantal FTE's P-wet	5,3	4,8	6,8	3,3
	Aantal FTE's werkervaring	8,3	8,0	4,0	5,6
	Aantal FTE's UWV	<u>0,1</u>	<u>0,0</u>	<u>0,0</u>	<u>0,0</u>
	Aantal FTE's doelgroep	95,1	94,6	95,8	96,6
	Aantal productieve uren doelgroep	119.500	121.800	121.800	120.900
	Opbrengst productie per prod.uur (x € 1)	13,35	13,45	13,45	13,50
	Opbrengst productie per FTE (x € 1)	16.800	17.300	17.200	16.900
	Verhouding prod.uren / totale uren (%)	66,4	68,8	67,9	66,5
	Verhouding opbr.productie / omzet (%)	55,7	58,0	58,0	56,4
	Verh.opbr.productie / totale bedrijfslasten(%)	37,5	37,2	37,5	37,1

De opbrengst uit verkoop en productie is t.o.v. 2017 gedaald met 2,3%, gerealiseerd met 1,2% minder productieve uren. De opbrengst per productief uur is daardoor gedaald met 1,1%. Het dalende aantal werknemers in de WSW is gecompenseerd met werknemers vanuit de P-wet en met werkervaringsplaatsen. Het aantal werknemers die gedetacheerd waren op externe werkplekken is toegenomen ten koste van het interne productiebedrijf, wat heeft geleid tot een verschuiving van omzet, maar nog niet tot extra omzet. Daarnaast was het niet altijd mogelijk om de kosten van het gestegen materiaalverbruik door te berekenen naar de opdrachtgevers.

BEDRIJFSLASTEN TBV PRODUCTIE

Afschrijving activa tbv productie	Afschrijving activa tbv productie	<u>113</u>	<u>114</u>	<u>121</u>	<u>118</u>
	Van deze afschrijvingslasten wordt € 37.000 weer onttrokken uit de bestemmingsreserve investeringen en € 11.000 uit de bestemmingsreserve cofinanciering transitiekosten Participatiewet.				
Overige bedrijfskosten tbv productie	Onderhoudskosten productiemiddelen	187	145	145	172
	Brandstoffen	12	12	12	11
	Overige productiekosten	<u>8</u>	<u>9</u>	<u>9</u>	<u>8</u>
	Totaal overige bedrijfskosten tbv productie	<u>208</u>	<u>166</u>	<u>166</u>	<u>191</u>

TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING x € 1.000

	Realisatie 2018	Begroting 2018 na wijziging	Begroting 2018 voor wijziging	Realisatie 2017
--	----------------------------	--	--	----------------------------

De begrote daling van de onderhoudskosten heeft niet plaatsgevonden. Het in goede staat houden van het machinepark en het wagenpark is een uitdaging, die helaas geld kost. Daarnaast speelt de andere samenstelling van de doelgroep, met minder kundige werknemers en kortere trajecten, ook een rol in de verdere mechanisatie van de productieprocessen.

TOTAAL BEDRIJFOPBRENGSTEN

Totaal opbrengst verkoop en productie	1.594	1.640	1.640	1.631
Totaal bedrijfslasten tbv productie	<u>- 321</u>	<u>- 280</u>	<u>- 287</u>	<u>- 309</u>
Netto bedrijfsopbrengsten	<u>1.273</u>	<u>1.360</u>	<u>1.353</u>	<u>1.322</u>
Aantal FTE's doelgroep	95,1	94,6	95,8	96,6
Totaal bedrijfsopbrengsten per FTE (x € 1)	13.400	14.400	14.100	13.700

Behalve direct aan de productie verbonden kosten zoals grondstoffen en gereedschappen zijn er ook bedrijfslasten zoals afschrijving van machines, brandstoffen ed. die direct gerelateerd zijn aan de te maken productie. De netto bedrijfsopbrengsten zijn in 2018 3,7% lager dan 2017 en ook te optimistisch begroot.

KOSTEN BEDRIJFSVOERING

Salariskosten ambtelijk pers.	Salariskosten ambtelijk personeel	814	787	797	752
	Personeelskosten	42	25	25	33
	Inhuur payroll-werknemers	53	40	0	45
	Salariskosten productiemedewerker	<u>10</u>	<u>17</u>	<u>17</u>	<u>10</u>
	Totaal salariskosten ambtelijk pers.	<u>919</u>	<u>869</u>	<u>839</u>	<u>840</u>
	Salariskosten per ambtenaar (x € 1)	70.700	67.400	67.700	70.000
	Gem. aantal ambtenaren (FTE)	13,0	12,9	12,4	12,0
	Gem. aantal payroll-werknemers (FTE)	0,6	0,5	0,0	0,3
	Gem. aantal ambt. prod.medew. (FTE)	0,5	0,8	0,8	0,0

De totale salariskosten zijn 9,4% hoger dan vorig boekjaar, waaronder een stijging van de bruto loonsom van 3,7%.

De inhuur van een payroll-medewerker was noodzakelijk wegens vervanging bij langdurige ziekte.

Een deel van 2018 was een ambtelijke productiemedewerker werkzaam vanuit de doelgroep, maar buiten de P-wet. De kosten van deze medewerker zijn voor € 5.000 weer onttrokken uit de bestemmingsreserve speciale trajecten Participatiewet.

Afschrijving vaste activa algemeen	Afschrijving vaste activa algemeen	<u>61</u>	<u>61</u>	<u>61</u>	<u>61</u>
---	------------------------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

Van deze afschrijvingslasten wordt € 14.000 weer onttrokken uit de bestemmingsreserve investeringen en € 2.000 uit de bestemmingsreserve cofinanciering transitiekosten Participatiewet.

Overige bedrijfskosten	Onderhoudskosten	149	190	135	196
	Energieverbruik algemeen	41	33	36	43
	Belastingen en verzekeringen	45	45	45	43
	Overige algemene kosten	238	222	192	163
	Diverse baten en lasten	- 17	15	30	2
	Voorziening debiteuren	7	0	0	0
	Huuropbrengst gebouwen	<u>- 10</u>	<u>- 7</u>	<u>- 17</u>	<u>- 16</u>
	Totaal overige bedrijfskosten	<u>453</u>	<u>501</u>	<u>431</u>	<u>431</u>

Onderhoudskosten:

- Naast het reguliere onderhoud zijn er in 2018 extra eenmalige kosten gemaakt.
- Vanuit een controle op het waterleidingnetwerk waren aanpassingen vereist.
- Een tussengoot is vervangen
- Een deel van het buitenriool is nieuw aangelegd wegens wateroverlast
- Een voedingskabel naar de productieruimte vloerplaten is vervangen en verzwaard

Overige algemene kosten:

- 2018 was het jaar van de viering van het 60-jarig jubileum, met een nieuwe website, een open dag en een publiek debat.

TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING x € 1.000

	Realisatie 2018	Begroting 2018 na wijziging	Begroting 2018 voor wijziging	Realisatie 2017
--	----------------------------	--	--	----------------------------

- Het volledige computernetwerk (zowel hardware als software) was verouderd en is nu vervangen door aansluiting via een glasvezelkabel aan het computernetwerk van de gemeente.
- Voor de doorontwikkeling sociaal domein is een deel van de kosten voor rekening van De Bolder gekomen.

Diverse baten en lasten:

- In de begroting was een post van € 30.000 voor onvoorzien opgenomen, die in de halfjaar-rapportage is verlaagd naar € 15.000. Per saldo was er geen sprak van onvoorzien lasten maar van enkele baten.

FINANCIËLE BATEN EN LASTEN

Betaalde rente leningen	84	84	86	89
Ontvangen rente belegde reserves	- 67	- 67	- 67	- 66
Overige rente	<u>- 8</u>	<u>- 13</u>	<u>- 15</u>	<u>- 14</u>
Totaal financiële baten en lasten	<u>9</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>9</u>

De rente van de leningen betreft de rente over de vaste activa van De Bolder tegen het rentepercentage van de laatst afgesloten lening van de gemeente Texel bij een externe financiële instelling in het jaar van aanschaf.

De reserves worden belegd bij de gemeente Texel tegen het rentepercentage van de laatst afgesloten lening van de gemeente Texel bij een externe financiële instelling.

ONTTREKKING/TOEVOEGING RESERVES

Ontr. reserve investeringen	51	51	51	4
Ontr. reserve confinanc.transitiekst. P-wet	13	13	13	14
Ontr. reserve groot onderhoud gebouwen	0	0	0	47
Ontr. reserve transitiekosten ambt.pers.	0	0	0	4
Ontr. reserve speciale trajecten P-wet	5	10	10	5
Ontr. reserve aanp. brandveiligheid	0	0	0	40
Ontr. reserve aanp. laagspanningsinstall.	15	15	0	0
Ontr. reserve financ. formatieplaatsen	<u>- 119</u>	<u>- 112</u>	<u>- 23</u>	<u>- 37</u>
Totaal onttrekking bestemmingsreserves	<u>- 35</u>	<u>- 23</u>	<u>51</u>	<u>77</u>

Bij het voorstel tot bestemming van het voordelige saldo van voorgaande jaren is steeds het doel van de reserve aangegeven. Bestedingen voor dit doel worden uit deze reserves onttrokken.

De reserve financiering formatieplaatsen wordt gebruikt als buffer tussen de toegekende formatieplaatsen en de gerealiseerde formatieplaatsen.

RESULTAAT

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	175	23	- 51	- 42
Onttrekking aan reserves	<u>- 35</u>	<u>- 23</u>	<u>51</u>	<u>77</u>
Gerealiseerde resultaat	<u>140</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>35</u>

Het positieve bedrijfsresultaat van € 175.000 is het resultaat wat Werkbedrijf De Bolder heeft behaald uit de normale bedrijfsvoering. Daarnaast zijn er toevoegingen en onttrekkingen uit bestemmingsreserves, waarvoor al eerder besluitvorming is geweest. Per saldo leidt dit tot een storting van € 35.000, zodat nu totaal € 140.000 een nieuwe bestemming kan krijgen.

OVERZICHT INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

		x € 1.000		
		Realisatie 2018	Begroting 2018 na wijziging	Begroting 2018 voor wijziging
Incidentele baten	Onttrekking reserves Betreft bestedingen uit de reserve speciale trajecten P-wet	5	10	10
	Onttrekking reserves Betreft bestedingen uit de reserve aanpassingen laagspanningsinstallatie	15	15	0
	Lonen en personeelskosten WSW Betreft vordering op het UWV wegens te verwachten compensatie uitbetaalde transitievergoedingen	141	0	0
	Totaal incidentele baten	<u>161</u>	<u>25</u>	<u>10</u>
Incidentele lasten	Lonen en personeelskosten WSW Betreft kosten opbouw voorziening transitievergoedingen	39	0	0
	Salariskosten ambtelijk personeel Betreft kosten inhuur payroll-werknemers	53	40	0
	Onderhoud gebouwen Betreft vervanging tussengoot	10	15	0
	Onderhoud installaties Betreft aanpassingen laagspanningsinstallatie	12	15	0
	Onderhoud installaties Betreft vervanging voedingskabel TEM-gebouw	11	15	0
	Onderhoud installaties Betreft vervanging telefooncentrale	0	10	0
	Overige algemene kosten Kosten jubileum De Bolder	43	30	0
	Overige algemene kosten Betreft vervanging computernetwerk	33	25	25
	Totaal incidentele lasten	<u>201</u>	<u>150</u>	<u>25</u>

OVERZICHT STRUCTURELE MUTATIES IN HET EIGEN VERMOGEN

		x € 1.000			
		Raming 2018 ná wijziging	Waarvan structureel	Realisatie 2018	Waarvan structureel
Toevoeging reserves	Reserve financiering formatieplaatsen	112	0	119	0
	Totaal toevoeging reserves	<u>112</u>	<u>0</u>	<u>119</u>	<u>0</u>
De reserve financiering formatieplaatsen is een buffer voor het verschil in formatieplaatsen tussen de ontvangen gemeentelijke bijdrage voor de uitvoering van de WSW en de gerealiseerde plaatsen.					
Onttrekking reserves	Reserve investeringen	51	51	51	51
	Reserve cofinanc.transitiekst. P-wet	13	13	13	13
	Reserve speciale trajecten P-wet	10	0	5	0
	Reserve aanp. laagspanningsinstallatie	15	0	15	0
	Totaal onttrekkingen reserves	<u>165</u>	<u>64</u>	<u>84</u>	<u>64</u>

Bij het voorstel tot bestemming van het voordelige saldo van voorgaande jaren is steeds het doel van de reserve aangegeven. Bestedingen voor dit doel worden uit deze reserves onttrokken.

OVERZICHT TAAKVELDEN

Vanaf 2017 is als bijlage een overzicht taakvelden opgenomen.

In dit overzicht wordt het volledige overzicht van baten en lasten onderverdeeld in voorgeschreven taakvelden ten behoeve van verplichte externe informatieverstrekking door de gemeente.

Taakvelden gemeente	Begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			30Verschil Begroting na wijziging met Realisatie		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Bedragen x € 1.000												
0.4 Overhead	1.104		1.104	1.155		1.155	1.196		1.196	41		41
0.5 Treasury	4		4	4		4	9		9	5		5
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds		2.688	- 2.688		2.791	- 2.791		2.840	- 2.840		49	- 49
0.10 Mutaties reserves		51	- 51	23		23	35		35	12		12
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten							140		140	140		140
6.3 Inkomensregelingen	169	30	139	134	64	70	89	40	49	- 45	- 24	- 21
6.4 Begeleide participatie	3.054	1.475	1.579	3.088	1.509	1.579	2.912	1.438	1.474	- 176	- 71	- 105
6.5 Arbeidsparticipatie	47	134	- 87	27	67	- 40	52	115	- 63	25	48	- 23

Toelichting: Alle baten en lasten zijn onderverdeeld naar de voorgeschreven taakvelden.
De baten en lasten die direct gerelateerd zijn aan het productiebedrijf zijn verdeeld op basis van de productieve uren van de medewerkers.
De overige bedrijfskosten die zijn toe te rekenen aan de overhead zijn verdeeld op basis van de oppervlakte van de kantoren.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de gemeenteraad van Leer-werkbedrijf De Bolder

VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN JAARREKENING 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Leer-werkbedrijf De Bolder te Texel gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- Geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2018 als van de activa en passiva van Leer-werkbedrijf De Bolder op 31 december 2018 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincie en gemeenten (BBV).
- Zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeentelijke dienst, zoals opgenomen in het normenkader.

De jaarrekening bestaat uit:

- De balans per 31 december 2018.
- Het overzicht van baten en lasten over 2018.
- De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door de gemeenteraad op 19 december 2018 en het Controleprotocol WNT 2018. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Leer-werkbedrijf De Bolder zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 60.000, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves bedraagt, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 BADO. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2018. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met de raad overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 25.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- Het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.
- De bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is zoals bedoeld in artikel 213 lid 3 sub d Gemeentewet en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de voor de gemeentelijke dienst van toepassing zijnde vereisten in de Gemeentewet en aan de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van de directie en de gemeenteraad voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. De directie is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder de gemeentelijke verordeningen, zoals opgenomen in het normenkader.

In dit kader is de directie tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De gemeenteraad is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeentelijke dienst.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld door het gemeenteraad op 19 december 2018 en het Controleprotocol WNT 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeentelijke dienst. Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de gemeenteraad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

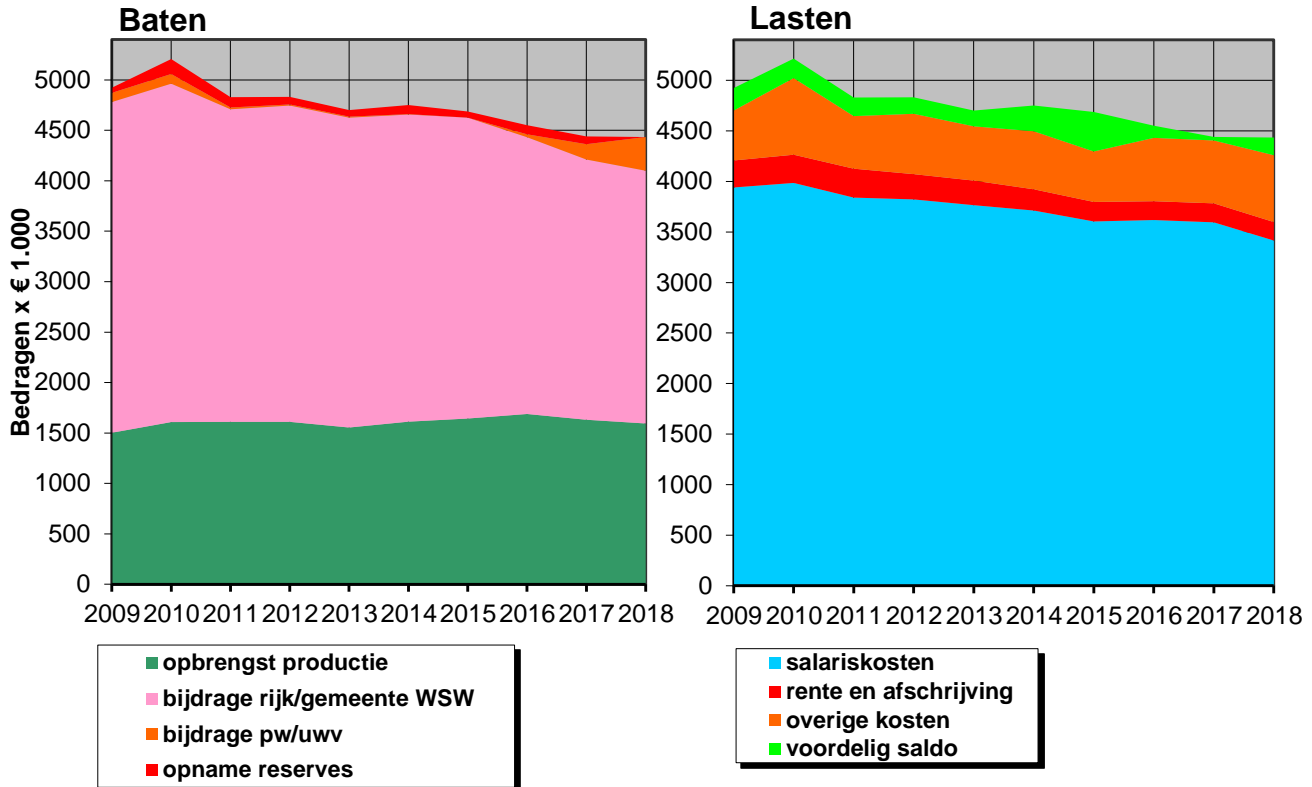
Alkmaar, 14 mei 2019

Deloitte Accountants B.V.

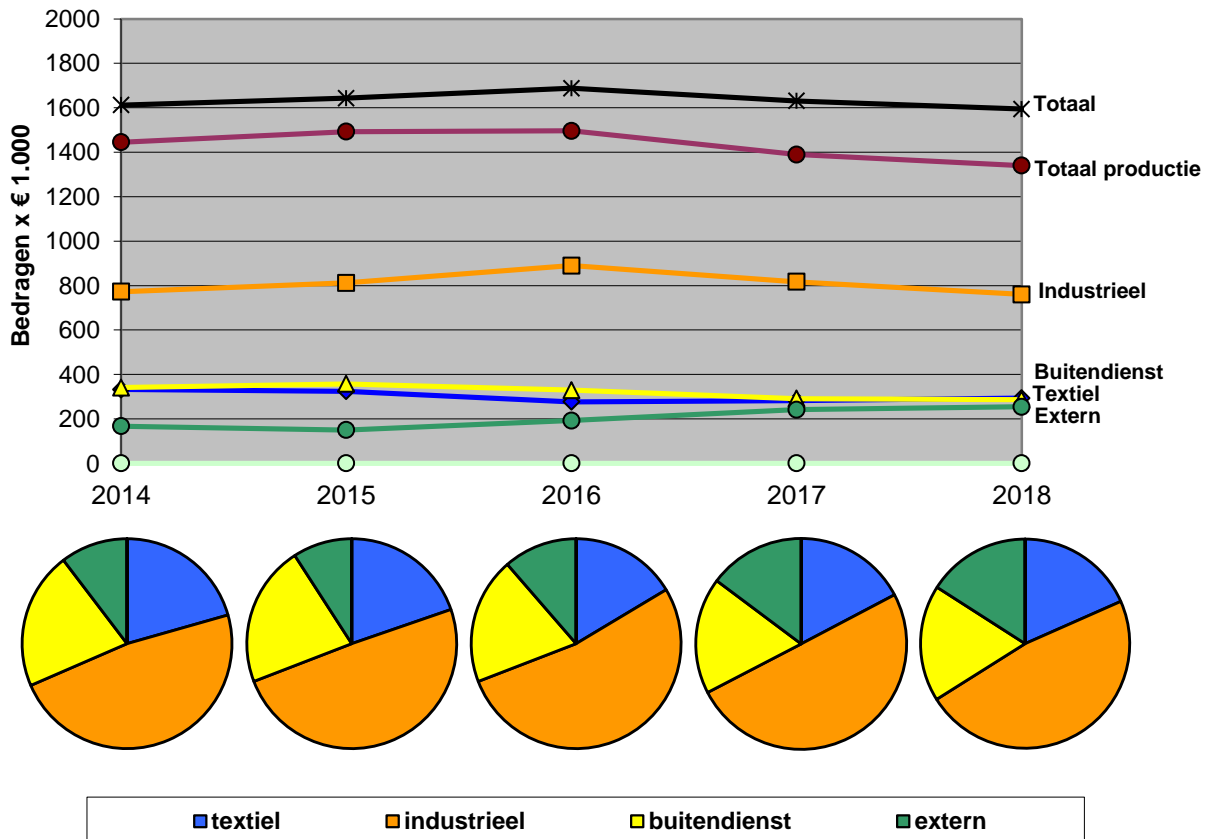
Was getekend: A. Schutgens RA

BIJLAGEN

Ontwikkeling en samenstelling baten en lasten 2009-2018

Ontwikkeling en samenstelling opbrengst uit verkoop 2014-2018

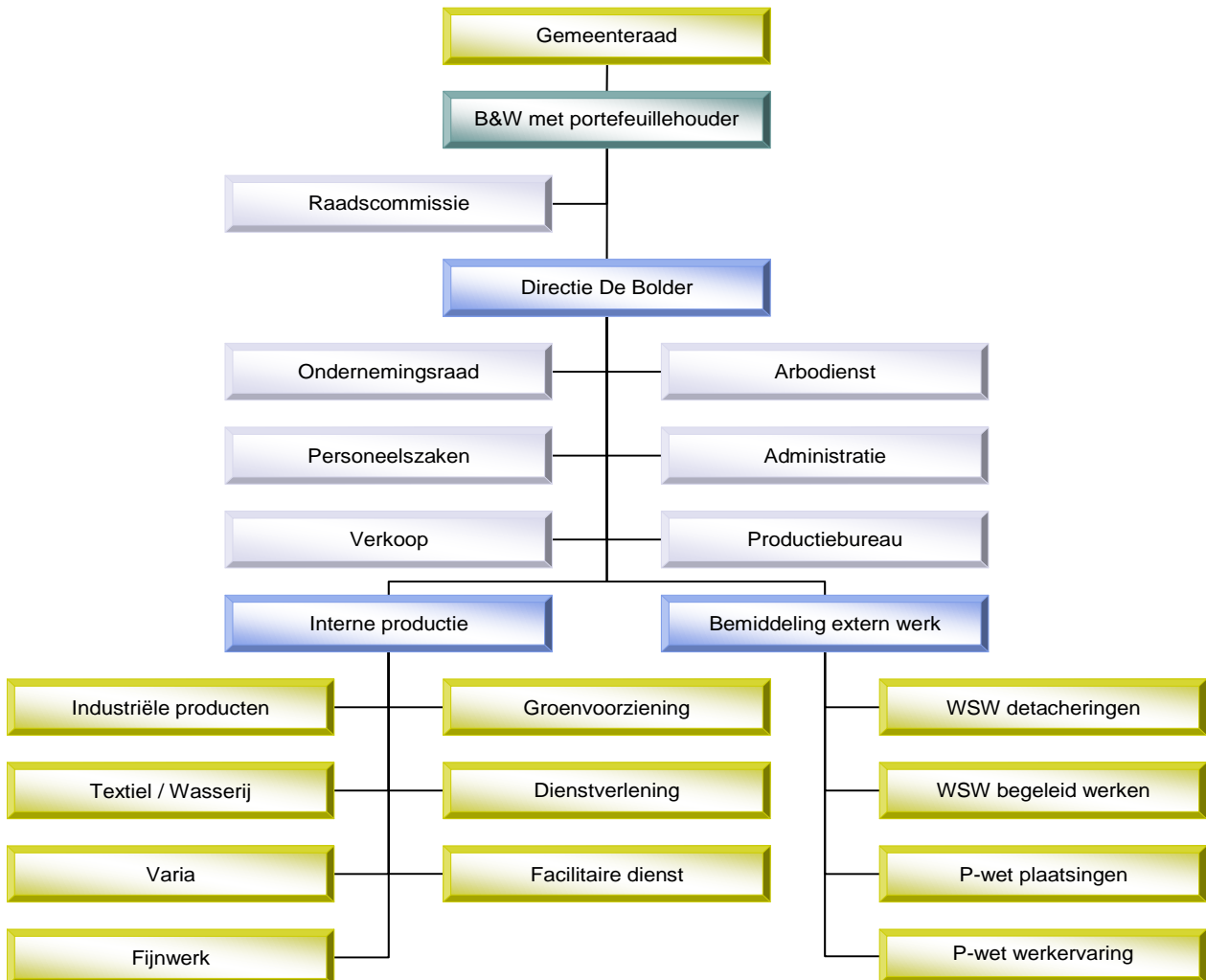

DRIE JAREN WERKBEDRIJF DE BOLDER IN KENGETALLEN.

		<u>2018</u>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	Totaal aantal werknemers per 31 dec.	166	159	147
WSW	Gemiddeld aantal werknemers	119,8	128,1	133,8
WSW	Gemiddeld aantal SE's	93,9	100,8	105,3
WSW	Gemiddeld aantal FTE's productiebedrijf	81,4	87,7	92,1
WSW	Gemiddeld aantal FTE's begeleid werken	10,6	10,8	11,0
WSW	Gemiddeld aantal FTE's totaal	92,0	98,5	103,1
WSW	Instroom nieuwe werknemers	3	1	2
WSW	Uitstroom werknemers	8	7	6
PW	Gemiddeld aantal werknemers beschut	5,9	2,7	0,8
PW	Gemiddeld aantal FTE's beschut	4,0	1,9	0,4
PW	Gem. aantal werknemers intern met loonkostensubsidie	1,3	1,7	0,7
PW	Gem. aantal FTE's intern met loonkostensubsidie	1,0	1,4	0,7
PW	Gem. aantal werknemers individuele voorziening	0,5	0,0	0,0
PW	Gem. aantal FTE's met individuele voorziening	0,3	0,0	0,0
PW	Gem. aantal werknemers extern met loonkostensubsidie	7,7	3,0	0
PW	Gem. aantal FTE's extern met loonkostensubsidie	5,0	2,2	0
PW	Instroom nieuwe werknemers	12	7	3
PW	Uitstroom werknemers	1	1	0
UWV	Personen met UWV traject per 1 jan.	0	0	0
UWV	Nieuwe trajecten	2	0	0
UWV	Beëindigde trajecten	0	0	0
UWV	Personen met UWV traject per 31 dec.	2	0	0
	Personen zonder dienstverband per 1 jan.	13	2	3
	Nieuwe trajecten	34	32	5
	Beëindigde trajecten	33	21	6
	Personen zonder dienstverband per 31 dec.	14	13	2
	Gem. aantal FTE's zonder dienstverband	8,3	5,6	1,3
ambt.	Gemiddeld aantal fulltime ambtenaren	12,4	12,0	10,8
	Urenverantwoording productiebedrijf			
	Totaal uren	179.900	181.900	178.000
	Productieve uren	119.500	120.900	121.100
	idem (%)	66,5	66,5	68,0
	Indirecte + improductieve uren	9.800	9.700	9.900
	idem (%)	5,5	5,3	5,6
	Ziekte-uren	21.800	23.900	21.400
	idem (%)	12,1	13,1	12,0
	Overige afwezige uren	28.800	27.400	25.600
	idem (%)	15,9	15,1	14,4
	Investerings productiebedrijf (x € 1)			
	Nieuwe investeringen	64.000	66.000	274.000
	Nieuwe investeringen per FTE	700	700	2.900
	Boekwaarde activa per FTE	20.900	21.900	23.600
	Kosten/baten productiebedrijf per FTE (x € 1)			
	Bedrijfslasten excl. materiaalverbruik	44.800	45.600	46.900
	Opbrengst verkoop en productie	16.800	16.900	17.900
	Gemeentelijke bijdragen	29.800	28.300	29.300
	Onttrekking reserves	- 400	800	1.000
	Voordelig saldo	1.500	400	1.300

ORGANISATIESCHEMA 2018

de bolder

Aantal werknemers eindejaar	2018	2017	2016
WSW	119	124	130
P-wet	20	9	3
Ambtelijke leiding	14	13	12
P-wet werkervaring	12	9	2
Overig	2	4	-
Totaal aantal personen	166	159	147

ORGANISATIE EN COMMISSIES

Organisatie

Werkbedrijf De Bolder is een onderdeel van de gemeente Texel.

De gemeenteraad voert het dagelijks bestuur van Werkbedrijf De Bolder middels het college van burgemeester en wethouders. Door regelmatig overleg met de portefeuillehouder uit het college wordt zorg gedragen voor een afstemming tussen dit bestuur en de directeur van Werkbedrijf De Bolder.

Werkbedrijf De Bolder heeft een bedrijfsmatig onafhankelijke financiële basis, welke is ingepast in de financiële structuur van de gemeente Texel en in de jaarrekening van de gemeente wordt geconsolideerd.

Bestuur

Samenstelling college van Burgemeester en Wethouders op 31-12-2018

M.C. Uitdehaag	: burgemeester
S. van Knippenberg	: wethouder / portefeuillehouder Sociaal Domein en Zorg
H. Huisman-Peelen	: wethouder
E.P. Kooiman	: wethouder

Samenstelling gemeenteraad op 31-12-2018

R. van de Belt	: PvdA
J.M. Hin-Hin	: Texel 2010
C. Hoogerheide	: Texels Belang
C.J. Hooijschuur	: Texels Belang
V.C. Koot	: Texels Belang
E.A.T. Marseille	: Groen Links
N.C.B. Ran	: VVD
J.J. Schuiringa	: VVD
P.P. van Sijp	: VVD
A.J. Veltkamp	: PvdA
L.J. Verseput	: CDA
J. Vlaming	: Groen Links
A. van de Wetering	: D66
W.J. Witte	: Texels Belang
B. Zegeeren	: CDA

Managementteam

J.C. Mokveld	: Directeur
M. ter Burg-de Hooge	: Personeelszaken
J.W. Bakker	: Administrateur
V.J.A. Bakker	: Productieleider
J. Kiewiet	: Productieleider
U.A. Visser	: Productieleider

Overlegcommissies

Samenstelling Ondernemingsraad op 31-12-2018

D.P. Daalder-Jansen	: voorzitter
T.J. Schäfer-Oosterkamp	: secretaris
G.A. Eelman	: lid
E.M.G. Jas	: lid
D. Splinter	: lid
J.E.M. Huizinga-van der Wurff	: ambtelijk secretaris

Lijst van begrippen en afkortingen

B&W

College van **B**urgemeester en **W**ethouders

BBV

Besluit **b**egroting en **v**erantwoording provincies en gemeenten. In dit besluit worden voorschriften gesteld hoe de administratie van een gemeente moet zijn ingericht.

BW

Begeleid **w**erken

Onderdeel van de Wet Sociale Werkvoorziening is de mogelijkheid tot begeleid werken. Dit houdt in dat een bedrijf of een instelling zelf overeenkomstig de voor dat bedrijf of instelling geldende cao een arbeidsovereenkomst sluit met een persoon behorende tot de doelgroep van de sociale werkvoorziening. De werkgever ontvangt dan jaarlijks een loonkostensubsidie en krijgt ook de mogelijkheid om voor een bepaald aantal uren per jaar de medewerker te laten ondersteunen door een jobcoach.

Cao

Collectieve **a**rbeidsovereenkomst

Een cao wordt per bedrijfstak gesloten tussen de gezamenlijke werkgevers en de vakbonden. In de overeenkomst zijn de rechtspositieonderwerpen geregeld.

FTE

Full-time **e**quivalent

Het aantal werknemers wordt gerekend in full-time personen, dus in FTE's.

LIV

Lage-inkomenvoordeel

Vanaf 2017 een nieuwe subsidie ter verlaging van de werkgeverslasten voor werknemers met een laag inkomen. Deze subsidie is onderdeel van de Wet tegemoetkomingen loondomein.

LKS

Loonkostensubsidie

De subsidie die aan een werkgever wordt verstrekt vanuit de WSW en de P-wet voor het in dienst hebben van een werknemer uit de doelgroep.

Participatiebudget

Met de komst van de Wet participatiebudget in 2009 zijn de bestaande schotten tussen diverse op re-integratie en participatie gerichte budgetten zoveel mogelijk weggenomen. Vanaf 2015 is ook de financiering van de WSW hierin opgenomen.

Participatiewet (P-wet)

Vanaf 2015 is de WWB omgelabeld tot Participatiewet en omgevormd tot de opvolger van de WSW, de Wajong en de WWB met een geïntegreerde aanpak van de onderkant van de arbeidsmarkt.

SE

Standaard **e**enheid

In de WSW wordt de financiering berekend naar het aantal SE's. Dit is per fulltime werknemer, waarbij de mate van handicap meetelt. Hierdoor wordt voor zwaarder gehandicapten ook meer financiering ontvangen.

STT

Sociaal **T**eam **T**exel

Het STT is op Texel in plaats gekomen van de afdeling Sociale Zaken en Welzijn sinds gemeenten in Nederland in 2015 uitvoerder zijn geworden van de Participatiewet. Het STT is het aanspreekpunt betreffende zorg, jeugdzorg, WMO, werk en inkomen.

SW

Sociale **w**erkvoorziening

Ca. 90 sociale werkplaatsen voeren in Nederland de WSW uit.

UWV

Uitvoeringsinstituut **w**erknemersverzekeringen

De organisatie die ontstaan is door de samenvoeging van de vroegere bedrijfsverenigingen. Verzorgt de indicatiestelling voor de WSW en de Participatiewet.

Het UWV is verantwoordelijk voor de re-integratie van personen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering. Werkbedrijf De Bolder is vanaf 2018 op Texel het enige bedrijf aan wie een aanbesteding gegund is voor deze trajecten.

Wajong

Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening **j**onggehandicapten (tot 2015 **W**et **w**erk en **a**rbeidsondersteuning **j**onggehandicapten).

Tot 2015 bood deze wet werk, arbeidsondersteuning en een voorziening voor inkomensachteruitgang aan jonggehandicapten en studenten. Vanaf 2015 is de toegang tot deze wet beperkt tot personen zonder enige arbeidsmogelijkheden.

WIA

Wet **W**erk en inkomen naar **a**rbeidsvermogen

Bevordert dat werknemers die gedeeltelijk arbeidsgeschikt zijn aan het arbeidsproces blijven deelnemen en regelt de inkomensverzekering van deze personen.

WNT

Wet **n**ormering **t**opinkomens

Deze wet begrenst de maximale bezoldiging van functionarissen in de publieke en semipublieke sector.

WSW

Wet **s**ociale **w**erkvoorziening

De wet biedt mogelijkheden om personen met een lichamelijke, psychische of verstandelijke handicap werk onder aangepaste omstandigheden te bieden. Dit kan bij het eigen bedrijf van de sociale werkvoorziening of bij bedrijven en instellingen die aan het plaatsen van een persoon met een handicap kunnen en willen meewerken. De wet is in 2015 voor nieuwe gevallen vervangen door de Participatiewet.

WW

Werkloosheidswet

De wet biedt voor werknemers een verplichte verzekering tegen inkomensachteruitgang wegens werkloosheid.

WWB

Wet **w**erk en **b**ijstand

Deze wet werd door de gemeente uitgevoerd en regelt de ondersteuning bij arbeidsinschakeling en verlening van bijstand. De wet is in 2015 omgelabeld tot Participatiewet en omgevormd tot de opvolger van de WSW, de Wajong en de WWB met een geïntegreerde aanpak van de onderkant van de arbeidsmarkt.

DE BOLDER

Reijer Keijserstraat 8
1791 AX Den Burg - Texel

Tel. (0222) 31 31 41
info@deboldertexel.nl

www.deboldertexel.nl